POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

Leto VIII. — Štev. 40. | Murska Sobota, 11. okt. 1956 | Cena din 10.—

Z nedeljske izredne konference ZKS pri lendavski Nafti

AKTIVNOST KOMUNISTOV se mora čutiti V PODJETJU IN IZVEN NJEGA

Iz poročila tov. Milana Frančiškina in razprave povzemamo nekaj bistvenih zaključkov, ki kažejo na to, kam je bilo osredotočeno delovanje komunistov-naftovcev in kakšne bodo njihove bodoče naloge.

V prvem polletju so v podjetju uresničili 34 % proizvodnega načrta (nafta in plin). To je pokazatelj dosežene vrednosti proizvodnje. Po načrtu predvidene operativne obveznosti pa so izpolnili. Objektivnih vzrokov za neizpolnitev proizvodnih nalog je več (zakasneli začetek obratovanja degazolinaže, izčrpana investicijska sredstva itd.). Iskanje notranjih rezerv (popolnejša organizacija dela, varčevanje itd.), s katerimi bi bilo moči precej omiliti objektivne težave, pa ni bilo vedno dovolj vztrajno, kar velja še posebej za organe delavskega upravljanja v podjetju. Delavski svet in upravni odbor sta v tem pogledu premalo aktivna. Dosedaj sta bila v glavnem samo potrjevalca tistega, kar sta po predpisih dolžna opravljati, dočim se v problematiko podjetja nista dosti spuščala, s čimer je bilo njuno gospodarsko-regulativno poslanstvo precej okrnjeno. Delavci — upravljalci se le redkokdaj oglasijo v razpravah in so zabeležili celo primere, da so se rajši oprijeli nujnega dela ali pa so odpotovali, ko bi se morali udeležiti seje. Za potrjevanje rebalansa proizvodnega načrta so s telefonskim posredovanjem komaj dobili skupaj ²/₃ članov delavskega sveta, kolikor jih je namreč potrebno za sklepčnost seje.

Neaktivnost posameznih članov del. samoupravljanja je v glavnem posledica neznanja in slabe gospodarsko-politične razgledanosti. Zato je vzgoja delavcev še vedno primarna naloga Zveze komunistov in sindikalne organizacije v podjetju. Pri tem bo zlasti važna tovariška pomoč komunistov - strokovnjakov šibkejšim tovarišem, ki se ne znajdejo prav zaradi tega, ker jim manjka osnovna politično-gospodarska usmerjenost.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Iz govora Fr. Kimovca, člana CK ZKS:

»Vtis je, da je v podjetju mnogo predanih ljudi, ki so na pravi poti, vedno pa je še živ problem perspektive podjetja; glede bodočnosti je intelektualni kader manj prizadet, saj se bo vedno lahko nekje zaposlil, medtem ko predstavlja podjetje za množico delavcev velik pogoj za življenjsko eksistenco. Stalna misel, ki ostaja še vedno neizrečena, pa je: najnaprednejši element (komunisti) ni v zadnjih dveh in pol letih povsem dohajal razvojnega procesa v podjetju. To pa še ne pomeni, da je treba pesimistično ocenjevati sedanji položaj v podjetju, kajti kolektiv je dosegel tudi uspehe, med katerimi je najvažnejši ta, da je v glavnem že obvladal tehnološki proces dela ...«

Miloš Ledinek, sekretar OK ZKS:

»Razprave o proizvodnosti v podjetju se ne smejo ustaviti samo pri objektivnih faktorjih. Poiskati je potrebno tudi subjektivne vzroke in ugotoviti, ali smo v danih pogojih storili vse za povečanje proizvodnosti, delovne storilnosti, pravilno organizacijo dela, smotrno uporabljanje investicijskih sredstev ... Gre predvsem za to, da z razpoložljivimi sredstvi damo kar največ od sebe. Bolj kot kdajkoli prej se je potrebno poglabljati v problematiko podjetja in s pomočjo tehnično-ekonomskih analiz iskati ustrezne zaključke, ki bodo v konkretnih ukrepih pozitivno vplivali na proizvodnjo. Z ekonomskimi problemi podjetja se je dolžan ukvarjati zlasti visokokvalificirani kader. Dokaj zamotan in pester proizvodni proces v podjetju terja nenehno ekonomsko-strokovno izobraževanje ...«

17. oktober — dan, ko bodo tudi letos praznovali prebivalci občine M. Sobota. Letošnji praznik bo potekel v znamenju kulturnoprosvetnih in športnih prizadevanj.

Pred praznikom občine M. Sobota:

Letos: *KULTURA IN TELESNA VZGOJA*

Letošnji občinski praznik v Murski Soboti bo manifestacija kulturno-prosvetnega in telesnovzgojnega življenja v občini. Prihodnji praznik pa bo prikaz gospodarskih uspehov in moči v občini. Čez leto dni bo torej razstava industrije, obrti in kmetijstva, ki jo bomo pogrešali ob letošnjem občinskem prazniku v Murski Soboti.

Občinski praznik mestne občine Murska Sobota se bo pričel v nedeljo, toda že na predvečer praznika bo koncert pevskega zbora DPD Svoboda. Ves teden bo trajalo tekmovanje sindikalnih podružnic v lahkoatletiki, nogometu, odbojki, keglanju in podobnem. To so že tradicionalna tekmovanja za prehodne pokale. Letos bodo tekmovanja še za tri nove pokale.

Tokrat pripravljajo praznovanje občinskega praznika društva in množične organizacije s samostojnimi, dokaj obsežnimi tekmovanji. V nedeljo bo šahovski brzoturnir za prvaka Pomurja. V ponedeljek sindikalna tekmovanja, v torek slikovit tek z bakljami po soboških ulicah, v sredo bo svečana seja občinskega ljudskega odbora in občinskega odbora SZDL. Ob tej priložnosti bodo položili vence na spominske plošče borcev NOB, na njihove grobove in grobove rdečearmejcev na soboškem pokopališču. Odborniki si bodo po seji ogledali tudi najvažnejše tovarne v mestu. Ta teden bo tudi premiera drame Mire Pucove Svet brez sovraštva, potem odbojkarsko tekmovanje TVD Partizan za prvaka v Pomurju. V nedeljo, 21. t. m. pa bodo zaključna tekmovanja in zvečer razdelitev prehodnih pokalov v prostorih hotela Zvezda.

Letošnji praznik občine Murska Sobota, na katerega se že dalj časa pripravljajo v vsej občini, bo torej zelo razgiban in poln takšnih dogodkov, ki vsakogar zanimajo.

VS

KONFERENCA LJUDSKE TEHNIKE POMURJA

V nedeljo predpoldan je bila v dvorani hotela Zvezda v Murski Soboti konferenca predstavnikov Ljudske tehnike iz vsega Pomurja. Konferenca ni obsegala poročil o dosedanjem delu. Njen delovni program se je izčrpal v pogovoru o položaju Ljudske tehnike v Pomurju. Obenem so tudi razpravljali o letnem občnem zboru, ki naj bi bil še pred koncem decembra. Namesto dosedanjega načina volitev delegatov bo uvedeno voljenje po posameznih organizacijah. Poseben del tega razgovora so obsegala vprašanja občinskih odborov in komisij.

Doslej se je najbolj izkazala šolska komisija, ki je s posredovanjem Glavnega odbora omogočila začetek uveljavljanja ur ročne spretnosti po šolah. Agrotehnična komisija se je doslej ukvarjala z organizacijo Društva traktoristov in kmetijskih strojnikov, odslej pa je njena naloga uveljaviti tehnično vzgojo po organizacijah in društvih in ustvariti enotnost v tem prizadevanju. Elektrostrojna komisija doslej še ni delovala, zato pa bo v najkrajšem času zaživela. Njena prva naloga je, zbiranje slušateljev dopisne šole, ki jo pripravlja republiška elektrostrojna komisija.

(Komentar k tej konferenci berite v prihodnji številki.) VS

Nekoliko zapoznela razprava ObLO Radgona o realizaciji družbenega načrta

V industriji porast proizvodnje za 5%

Odborniki radgonske občine so pred dnevi analizirali polletno realizacijo družbenega načrta. Ustvarjeni družbeni proizvod in narodni dohodek je bil v posameznih gospodarskih panogah dosežen tako: predvideno povečanje industrijske proizvodnje v primerjavi z letom 1955 je bilo doseženo z 58 odstotki, realizacija družbenega proizvoda pa znaša 49%. V kmetijstvu, po dosedanjih izgledih sodeč, ne bo moč doseči planiranega povečanja kmetijske proizvodnje zaradi toče, ki je naredila precej škode, predvsem v vinogradih in sadovnjakih. Dosežena pa bo v kmetijstvu lanska proizvodnja. Vrednost kmetijske proizvodnje bo razvidna šele ob letnih obračunih kmetijskih gospodarskih organizacij.

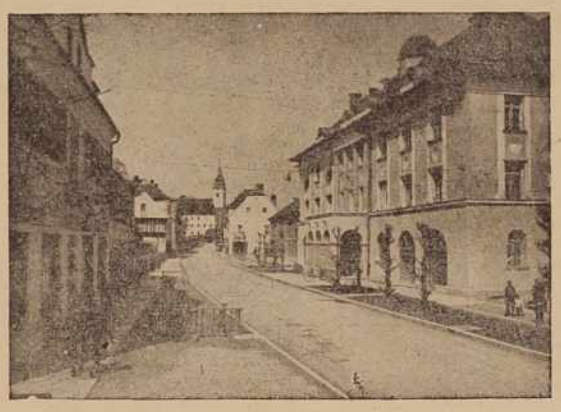

Gor. Radgona — občinsko poslopje z glavno ulico, ki povezuje mesto v gospodarsko središče

Stanje v gradbeništvu je bilo v prvem polletju precej kritično, dočim se je v zadnjem času znatno izboljšalo.

Ustvarjeni družbeni proizvod v trgovini znaša 47 % v družbenem in 63 % v zadružnem sektorju. Celotni dohodek v gostinstvu je bil dosežen z 49 %, v obrti pa 47-odstotno.

Celotna vrednost proizvodnje vseh gospodarskih panog znaša 51% v primerjavi z letošnjim družbenim načrtom.

Po dosedanjih analizah so občinski odborniki lahko ocenili, katere gospodarske organizacije so vložile ves trud, da dosežejo posamezne postavke družbenega načrta. Med taka podjetja je treba uvrstiti predvsem opekarno, ki bo letni družbeni načrt celo presegla, razen opekarne pa so dobra še naslednja podjetja: »Železnina« Radgona, Slatinsko podjetje Radenci, Avtoremont in Klavnica Radgona. Nasprotno pa so nekatera podjetja kot Mlin in oljarna Apače, Gradbeno podjetje Radgona, Mizarska delavnica Črnci, krojaštvo »Moda« Radgona itd. realizirala družbene obveznosti bolj slabo.

Odborniki so na seji sklenili, da je treba odločno vztrajati pri stoodstotni realizaciji občinskega družbenega načrta. Ika

S posvetovanja vinogradniških in sadjarskih strokovnjakov v Radencih:

Proučiti je treba vso pereče problematiko

V ponedeljek se je pričelo v Radencih dvodnevno posvetovanje o problemih v zvezi z obnovo vinogradništva in trgovine z vinom. Posvetovanja so se udeležili zastopniki mariborskega, ptujskega in murskosoboškega okraja, zastopniki različnih inštitutov in vinogradniških posestev. Posvetovanju so prisostvovali tudi član Izvršnega sveta LRS tov. Lože Ingolič in nekateri naši ljudski poslanci.

Kot prvi je poročal direktor VG Ljutomer tov. Vraz o obnovi vinogradov. Koreferent je bil ing. Breznik. Analizo proizvodnih stroškov v vinogradništvu je dal ing. Skvarč. Razen tega so razpravljali še o problemih trgovine z vinom, o plačnem sistemu v vinogradništvu, o kletarstvu in o obnovi sadovnjakov.

Širše poročilo o tem pomembnem posvetovanju in o zaključkih posvetovanja bomo objavili v prihodnji številki. -j

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 12. do 21. oktobra:

Koncem tekočega tedna in v začetku druge polovice prihodnjega tedna lepo in čez dan toplo vreme. V prvi polovici prihodnjega tedna neko poslabšanje vremena s krajevnimi manjšimi padavinami. V zadnjih dneh prihodnjega tedna močne padavine z ohladitvijo, sneg skoraj do nižin.

PRI DOKLEŽOVJU NOV MOST

Pred nekaj dnevi so dokončno zgradili pri Dokležovju nov železniški most čez mrtvo mursko strugo. Stari most, ki so ga zgradili takoj po osvoboditvi, je že popolnoma dotrajal. Nov most, ki sloni na železobetonski konstrukciji, bo omogočil, da bo vlak lahko vozil na tem delu proge z normalno hitrostjo. Na obnovo pa čaka še en most, ki ga bodo tudi zgradili. Tako bodo vsi murski mostovi popolnoma novi, kar bo ugodno vplivalo na naš železniški promet.

Melioracije v Pomurju v perspektivnem programu

Strokovnjaki za vodno gospodarstvo so te dni izdelali desetletni perspektivni program za izvedbo melioracijskih del v naši deželi. Izvajanje programa naj bi se začelo že prihodnje leto.

Vse predvidene melioracije so razvrščene v tri kategorije. Na dela v žitorodnih predelih (AP Vojvodina itd.), na dela v subtropskih področjih in na ostala dela. Največja melioracijska dela so, kot je že znano, predvidena v Vojvodini, kjer že gradijo kanal Donava—Tisa—Donava.

Slovenija je v perspektivnem programu predvidena z manjšimi melioracijami. Izmed teh zavzemajo prvo mesto melioracije v izvedbi soboške Vodne skupnosti, ki bi naj po programu obsegale 30.000 ha površine; manjši objekt (okrog 8.000 ha) predstavlja ureditev pesniške doline, ki je prav tako zajeta v perspektivnem programu.

Kljub planiranemu desetletnemu obdobju se lahko melioracije v Pomurju — ob količkaj ugodnih investicijskih možnostih — končajo že dokaj pred tem rokom. Sicer pa bo o celotnem programu melioracijskih del prav gotovo slišati v naši javnosti še marsikatero pripombo in kritično oceno, kar bi naj prispevalo k načrtni in smotrni dejavnosti na tem, za naše kmetijstvo tako pomembnem področju. fš.

Dobra zamisel podjetja „ELEKTRO“ M. Sobota

Sedaj, ko so končana elektrifikacijska dela v nekaterih vaseh ob levem bregu Mure, organizira Elektro-obrat M. Sobota v teh krajih več predavanj o pomenu elektrike v gospodarstvu in gospodinjstvu. Ljudem, ki so dobili elektriko, bodo s praktičnimi primeri pokazali koristi, ki jih lahko imajo od električne energije. Predvajali bodo tudi poučne filme. Taka predavanja bodo v Selu, Kobilju, Gerlincih, Gornji Bistrici in še v nekaterih drugih, letos elektrificiranih vaseh.

Srečanja, ki nas zbližujejo

Obiski številnih parlamentarnih in gospodarskih delegacij

V teh dneh smo zapazili zelo živahno parlamentarno dejavnost v obliki obiskov parlamentarnih delegacij. Sem lahko uvrstimo tudi razne druge obiske, kot so obiski gospodarskih, zdravstvenih, prosvetnih delegacij in skupin. Bistvo vseh teh obiskov je vsekakor zbliževanje naših in tujih gledišč na dogodke in probleme, ki so važni za sodelovanje med narodi. Eden izmed najpomembnejših dogodkov je med temi vsekakor potovanje predsednika republike Josipa Broza - Tita na Krim. To potovanje, ki je trajalo osem dni, je bilo namenjeno oddihu in je bilo povsem zasebnega značaja. Seveda je bila ob tem izkoriščena priložnost za razgovore o odnosih med državama. V Maršalovem spremstvu so bili še razen soproge Jovanke, podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Rankovič in predsednik ljudske skupščine BiH Djuro Pucar. S predsednikom FLRJ Titom in ostalimi gosti iz Jugoslavije so bili prvi sekretar KP ZSSR Nikita Hruščev, član prezidija in prvi sekretar KP Ukrajine Koročenko in drugi.

V Jugoslaviji je na obisku delegacija sejma LR Poljske, ki jo vodi predsednik Stanislaw Kulczinsky. Bolgarska parlamentarna delegacija, v spremstvu skupine novinarjev pa si je ogledala mnoge kraje naše domovine, vodil pa jo je član prezidija narodnega sobranja in prvi sekretar CK KP Bolgarije Todor Živkov. Jugoslovanska parlamentarna delegacija je bila na obisku v Zahodni Nemčiji, kjer so se zadržali najdalj časa v Bonnu in Hamburgu. Važno je tudi trodnevno bivanje podpredsednika sudanske vlade v Jugoslaviji. Koncem tega meseca pa prispe k nam izraelska parlamentarna delegacija, ki nam tokrat vrača obisk.

Vse pozornosti je vreden obisk delegacije KP Italije, ki bo v desetih dnevih bivanja pri nas proučila v razgovorih s člani CK ZKJ predvsem delavsko in družbeno upravljanje in kmetijsko zadružništvo. Delegacija je prišla k nam z namenom, da se seznani z izkušnjami naše Partije. V prihodnjem tednu pa pride v Jugoslavijo delegacija CK KP Madžarske, ki jo bo vodil generalni sekretar Ernö Gerö. Na vabilo češkoslovaške zveze mladine bo potovala v LR Češkoslovaško delegacija CK LMJ. Ta obisk je vrnitev obiska češki mladini, ki je bil v aprilu. Skupina članov Zveze borcev je na obisku v Parizu, kjer so med drugim položili tudi vence na grob 200 Slovencem, padlim v prvi svetovni vojni, ki so pokopani na pokopališču v Tiersu. V Moskvi pa je delegacija jugoslovanskih književnikov, med katerimi je tudi književnik Ivan Potrč. V Vojvodini se je nekaj časa zadrževala delegacija zveze sindikatov Poljske, a bolgarska sindikalna delegacija je bila pri nas na enajstdnevnem bivanju.

V teh dneh je v Parizu jugoslovanska gospodarska delegacija pod vodstvom predsednika zvezne industrijske zbornice Todora Vujasinoviča. Gre za tehnično sodelovanje in uporabo Jugoslaviji odobrenega kredita. Novembra pa pride k nam indijska delegacija, ki bo na poti po evropskih deželah in ima namen proučiti delavsko samoupravljanje. Prispela pa je že kitajska gospodarska delegacija, ki jo vodi namestnik ministra za trgovino Vu Hsuen Cih.

OD TEDNA — OD TEDNA

ZAHODNONEMŠKI BUNDESTAG

(zvezni parlament) je ratificiral sporazum o jugoslovanskih terjatvah, ki je bil sklenjen letos marca. Zahodna Nemčija bo plačala Jugoslaviji 300 milijonov mark. Tako je odstranjeno vprašanje, ki je že nekaj let škodovalo koristim naše države in neugodno vplivalo na gospodarske in druge odnose med obema državama.

MADŽARSKA

je doživela molčečo manifestacijo 300.000 ljudi, ko je bil pred dnevi svečan pogreb članov bivšega centralnega komiteja in politbiroja Laszla Raika, Györgya Palfija, Tiborja Senjija in soobtožencev, ki so bili pred sedmimi leti obsojeni na smrt in obešeni pod obtožbo »veleizdaje« in »titoizma«. Ti junaki madžarskega delavskega razreda so bili slovesno pokopani v grobnici herojev delavskega gibanja.

FRANCOSKO-NEMŠKI SPORAZUM O POSARJU

in zgraditvi prekopa na reki Mosel bo podpisan 23. oktobra v Parizu. Tako bo romal iz francosko-nemške mape cel kup papirjev, Francozom pa preostane samo še ureditev vprašanja bankovcev, saj je bila usoda Posarja že rešena z referendumom. Premier Mollet in kancler Adenauer pa sta dosegla enotnost stališč tudi glede evropskega združenja. V svojih gledališčih pravita, da je vskladitev politike evropskih dežel potrebna zdaj bolj kakor kdaj koli. Ta stavek je vzbudil nemalo pozornosti, čeprav gotovo ni mišljen v zvezi s Suezom.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

so priča vse ostrejšega volilnega boja. Eisenhower očita svojemu nasprotniku »neodgovorne izjave«, ker je Stevenson govoril o ukinitvi vojaške obveznosti. Stevenson pa mu ni ostal dolžan in mu je očital »politični cinizem« zaradi ravnodušnosti Eisenhowerjeve vlade do težav, s katerimi se bode ameriška tekstilna industrija. To pa je seveda šele začetek resnih očitanj, kot je bil začetek kampanj hrup, ki bi ga lahko imenovali tudi klovnska parada, saj so oboji naslonili svojo propagando na gola ramena lepotic in na mičnost njihovih bokov.

JAPONSKA

zadaje Američanom dokaj preglavic, čeprav so zaposleni z volitvami. Premier Ičiro Hotojama je namreč podpisal mirovno pogodbo z ZSSR in s tem omogočil široko zasnovano gospodarsko sodelovanje, za kar Japoncem tudi gre, saj je ceneje nabavljati surovine za svojo industrijo pri sosedih Kitajcih in Rusih, kot pa biti odvisen od daljne Amerike, ki jim povrhu še ni kdo ve kako pri srcu.

CIPER

je spet doživel eksplozijo bomb. V planinah severnega Cipra sodeluje 3000 angleških vojakov in padalcev v največji protiuporniški akciji, kar jih je bilo doslej. Angleške vojne ladje so blokirale obalo ozemlja, na katerem operirajo angleške enote. V operacijah sodelujejo tudi izvidniška letala in helikopterji. Novinarjem je priporočeno, naj ne silijo na področje operacij, brez spremstva, ker se jim lahko zgodi, da bodo streljali nanje.

Anglija pa doživlja neprijetnosti z 20.000 rezervisti, ki so bili nanovo vpoklicani zaradi sueškega vprašanja in niso utegnili urediti svojih zadev, tako da so njihove družine brez potrebnih sredstev. Razen tega pa poročajo od tam, da je tem vojakom »dolgčas«. Podobno je bilo tudi na Cipru, kjer so zavrli dvaiset vojakov, ki so zahtevali, naj jih do sredine decembra pošljejo nazaj v Veliko Britanijo.

Koča Popovič

naš predstavnik na zasedanju Varnostnega sveta

Državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popovič je naš predstavnik na letošnjem zasedanju Varnostnega sveta, kjer je močno razvita diplomatska dejavnost okrog sueškega prekopa.

Že pred prvo sejo Varnostnega sveta, namenjeno razpravi o Sueškem prekopu, se je naš državni sekretar sestal z nekaterimi zunanjimi ministri, tako z Dullesom, Favzijem, Šepilovom, Spaakom in Lloydom. Nedavno je govoril tudi s Pineaujem. Vsi ti razgovori so vezani na problem sueškega prekopa in so trajali tudi čez eno uro. Koča Popovič pa je posegel tudi v razpravo na seji Varnostnega sveta in sicer s predlogom, naj bo zahteva sedmih arabskih držav in Izraela po udeležbi v razpravi obravnavana pozneje, da ne bo zavlačevanja in motenj v poteku same razprave.

To zaradi tega, ker bi sodelovanje teh delegacij utegnilo prej škoditi kot koristiti strpnosti in prizadevanju po mirnem reševanju sueškega vprašanja.

Mnenje Koče Popoviča so sprejeli vsi člani Varnostnega sveta in ga uvrščajo med pozitivne elemente omenjene seje.

Nova sodelovanja na gospodarskem področju

Koncem oktobra bodo v Budimpešti pogajanja med elektrogospodarstvi Jugoslavije in Madžarske. Proučili bodo možnosti za prenos električne energije z omejenim daljnovodom iz naše države na Madžarsko in obratno. Pred nedavnim gospodarskim pogajanjem, ki je bilo v Beogradu, pa so proučili možnosti povezave severozahodnega jugoslovanskega elektroenergetskega sistema z madžarskim sistemom in sicer z gradnjo daljnovoda z napetostjo 110 KW med Varaždinom in madžarskim mestom Sötjor.

*

Pred nekaj dnevi so bili zaključeni razgovori med našo državo in sosednjo Romunijo o regulaciji Donave med Bazijašem in Djerdapom. Vsi razgovori so potekali v okviru razprav o graditvi hidroenergetskih in plovnih naprav na tem delu Donave.

*

Predvčerajšnjim se je pričelo v Rogaški Slatini zasedanje jugoslovansko-avstrijske komisije, na katerem bodo razpravljali o nekaterih dvolastniških vprašanjih.

*

Te dni se bodo pričela pogajanja s sovjetskimi izvozniki o izročitvi opreme za melioracije, kot je bilo to določeno v sporazumu o investicijskem posojilu med našo državo in SZ. Uvozili bomo 92 bagrov, 80 buldoženjev, 50 skreperjev, 50 vibracijskih nabijačev in 30 delavnic za popravilo melioracijskih strojev.

Po sejmu izvoznih predmetov Jugoslavije v Ljubljani

Povpraševanje po našem blagu na svetovnem trgu

Od januarja do julija porast izvoza za 32 % — Izvažamo predvsem v evropske dežele — Zadnje čase precejšnje povpraševanje po našem blagu tudi v azijskih državah — Iz Pomurja izvažamo predvsem les, izdelke lesne galanterije, mineralno vodo, živino in ostala živila.

V dneh od 29. sept. do 7. oktobra je bila odprta v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču razstava izvoznih predmetov FLRJ. Razstavljeni predmeti so zavzemali 10 tisoč kvadratnih metrov zaprtega in 12 tisoč kvadratnih metrov odprtega razstavnega prostora.

Naša država je povečala izvoz od leta 1950 do lani od 43 na 77 milijard dinarjev, t. j. za 1,8-krat. Izvoz naše republike same pa se je povečal več kot dvakratno. To leto pomeni v našem izvozu pravo prelomnico. Od januarja do konca julija se je izvoz v primerjavi z istim razdobjem lani povečal za 32 odstotkov. Letošnje izvozne naloge, ki so določene z družbenim načrtom, bodo — kakor kaže polletna izvozna bilanca — dosežene in presežene. **Uravnovešenje zunanje trgovinske bilance bo omogočilo uvoz nekaterih predmetov osebne potrošnje v nadaljnjem znesku 10 milijard dinarjev.**

Zadnje čase se je tudi povečal izvoz proizvodov visoke stopnje predelave, zmanjšal pa se je izvoz polizdelkov. To vpliva na povprečno vrednost izvoženega blaga. **Tako smo dobili za 1 kg blaga, izvoženega leta 1954 — 25,7 dinarja, lani pa že 31,4 dinarja. V merilu FLRJ pa smo plačali za 1 kg uvoženega blaga 1952. leta 54 dinarjev, lani pa samo 35,5 dinarja.**

KAM PRODAJAMO NAŠE IZDELKE?

Podatki prvega polletja letos kažejo, da gre večina našega blaga še vedno v različne evropske države. V odstotku izraženo, odkupijo evropske države 78,1 % vsega jugoslovanskega izvoznega blaga, Amerika 13,1 %, Azija 6,7 % in Afrika 2,1 %. Naše industrijske izdelke žele zadnje čase tudi nekatere azijske dežele, ki se zanimajo predvsem za izdelke nekaterih tovarn iz Slovenije.

Na sejmu je bilo zastopanih 296 razstavljalcev iz Slovenije, 43 iz Srbije, 34 iz Hrvatske, 18 iz BiH in 7 iz Makedonije. Zastopana so vsa področja industrije, trgovine, kmetijstva, gozdarstva in obrtništva.

Med slovenske izvoznike se uvrščajo zadnje čase tudi nekatera podjetja iz Pomurja. Tovarna mesnih izdelkov v M. Soboti, Tovarna perila, Slatinsko podjetje v Radencih, »Les« Ljutomer, Tovarna mlečnega prahu, soboška »Vrba« in še nekatera druga podjetja. Izvažajo pa predvsem v Italijo, Nemčijo, Avstrijo, ZDA, ZSSR, Češko itd.

Sejem izvoznih predmetov na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani daje lep pregled naše izvozne dejavnosti, obstoja pa tudi možnost sklepanja novih pogodb, saj so povabili na to razstavo okrog 10 tisoč zastopnikov različnih inozemskih podjetij in zbornic, ki se ukvarjajo z zunanjo trgovino.

Eisenhower in Nixon — kandidata ameriške Republikanske stranke za predsednika in podpredsednika ZDA. Ali se jima bo to tudi posrečilo, bodo pokazale bližnje volitve.

Varnostni svet in Suez

Nacionalizacija Sueškega prekopa je postavila Egipt krepko v ospredje svetovnega političnega dogajanja. Spor okrog Sueškega prekopa je v zelo kratkem času prestal nekaj kritičnih obdobij. Da so Francozi in Angleži odrekali Egiptu pravico do nacionalizacije in sploh do kakršnega koli odločanja v škodo sueške družbe, to je povsem razumljivo, ker gre za koristi predvsem francoskih in angleških družb, ki pa so imele od prekopa že tolikšne koristi, da bi lahko zgradile še kakšen podoben kanal, da o modernizaciji in razširitvi tega kanala ne govorimo, ker na to niso mislili več kot toliko, kolikor je bilo neobhodno potrebno z ozirom na naraščajočo težo tovornih in ostalih ladij, potujočih skozi prekop.

Razne konference, ki naj bi zagovarjale interese družbe, kot je londonska konferenca, združenje koristnikov sueškega prekopa in podobne namere niso mogle zadovoljiti že zato, ker so izločale koristi malih držav. Franciji gre zraven tega še za povezavo sueškega problema s kolonialnimi problemi v Alžiru in tamkajšnji bližini, ker čutijo, da jim bo popuščanje Egiptu škodovalo tudi tam, kjer se najbolj upirajo. Tako Anglija kot Francija sta pričakovali dosledno podporo Združenih držav Amerike, toda prav tu jim spodrsuje. Amerika namreč noče imeti nobenega opravka s kolonialnimi vprašanji in meni, da je torej nekaj različnih gledišč med obema prizadetima državama in Ameriko.

Kljub temu, da je Anglija in z njo Francija poskušala uveljaviti staro diplomacijo sile, podkrepljeno z izkrcavanjem svojih čet na Cipru, kjer so se začenjali v tem obdobju novi neredi, je razvoj zahteval drugačno pot. Organizacija združenih narodov, ki združuje večino narodov na svetu, je končno nekaj takšnega, kar se kar tako ne more obiti, posebno zategadelj ne, ker se je pokazalo, da Naser ni človek, ki bi ga bilo mogoče zastrašiti in doseči njegovo popuščanje, še preden bi spor mogel priti na dnevni red Varnostnega sveta. Tako se je zgodilo prav to, kar daje upanje na mirno ureditev sueškega vprašanja: razprava v Varnostnem svetu. Na to razpravo so se vse članice Varnostnega sveta temeljito pripravljale. v New Yorku se je zbralo kar sedem zunanjih ministrov, kar je doslej največje število. Zunanji ministri so se živahno posvetovali in mnogokrat srečavali. Velika Britanija in Francija se vsekakor potegujeta za ustanovitev mednarodne uprave Sueškega prekopa ali pa vsaj zelo podobno rešitev, ker jim gotovo gre tudi ali pa predvsem za to, da bi na svojo javnost napravili vtis, da ne bo popuščanja.

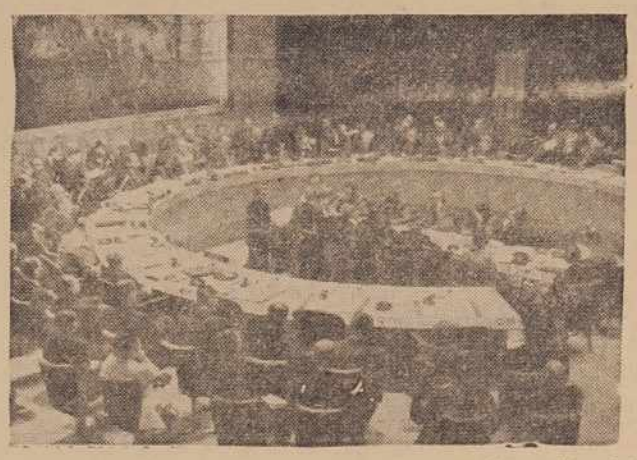

Že na začetku razprave je nastal problem sodelovanja Izraela in sedmih arabskih delegacij, kar pa bi bilo neugodno celo za Veliko Britanijo in Francijo, čeprav je nekoč Egipt prepovedal nekim izraelskim ladjam prehod skozi kanal, kajti arabske dežele goreče podpirajo postopek Egipta. Razprava o zahtevah teh držav je sicer odložena, kar je samo v korist rešitvi bistvenega problema. Angleški zunanji minister Selwin Lloyd je predlagal takoj po generalni debati razpravo za zaprtimi vrati. Tudi to utegne biti koristno za zbližanje v osnovnih gledališčih, **že zaradi tega, ker se** že zdaj ugotavlja, da zahodna gledišča ne izključujejo drugačnih možnosti in pobud za rešitev, kot jih sami predlagajo. Lloyd in Pineau pravita celo, da njun predlog ni nekaj dokončnega, temveč samo podlaga za nadaljnja pogajanja in to je tisto, kar želi tudi Egipt, ki pravi, da so dosedanja stališča nesprejemljiva. Žal Francozi in Britanci še zdaj ne upoštevajo položaja Egipta in ne omenjajo svojih vojnih groženj niti gospodarske blokade in podobnih akcij proti Egiptu. Vsekakor je tudi to resen del razprave o Sueškem prekopu, brez katere ne more biti pravične ocene položaja. Žal sta Lloyd in Pineau v svojih govorih temeljila na obdolžitvah in ne na iskanju izhoda. Šla sta celo tako daleč, da je vse izzvenelo v prizadevanju, da bi diskreditirala Naserja osebno.

Egiptovski zunanji minister Mahmud Favzi je kajpak odklonil angleško-francosko resolucijo odnosno stališče. Zavzemal se je za ureditev sistema sodelovanja med egiptovsko upravo Sueškega prekopa in državami, ki ga uporabljajo, za sistem pristojbin in dajatev za plovbo, ki bi upoštevali koristi njegovih uporabnikov in za to, da se določen odstotek dohodka nameni izpopolnitvi in modernizaciji te vodne poti. Poudaril je, da je bila družba Sueškega prekopa egiptovska družba, za katero so veljali egiptovski zakoni in običaji. Če je torej egiptovska vlada mnenja, da je treba napraviti konec koncesiji, ki jo je nekoč dala družbi, to ne more ogrožati mednarodnega miru.

Tudi sovjetski zunanji minister Šepilov je odklonil angleško-francosko stališče, kot najslabši prispevek za ugodno ureditev Sueškega problema. Njegov predlog je: izvolitev odbora za pogajanja. Ta odbor naj bi pripravil osnutek konvencije za zagotovitev svobodne plovbe po Sueškem prekopu. Med drugimi obveznostmi, ki se nanašajo na svobodno plovbo, takse in vzdrževanje prekopa, našteva Šepilov tudi redno obveščanje OZN o funcioniranju prekopa. Tako je mnenje Šepilova, ki izraža stališče njegove vlade, še najbliže našemu mnenju, da je Egipt popolnoma upravičen do upravljanja in lastništva nad Sueškim kanalom, v kolikor ne bo to vzrok motnjam pri plovbi skozi prekop, tega pa egiptovska vlada ne namerava dopustiti, za kar so Združeni narodi lahko dovolina garancija.

Samo dejstvo, da je sueško vprašanje končno pred Varnostnim svetom vzbuja zaupanje, da nobeden izmed še tako kritičnih problemov ne more mimo skupnosti narodov in da je politika sporazumevanja odločujoča v svetu, pa če to komu ugaja ali ne.

Ob zaključku občinskega praznika v Beltincih

„Doslej najboljše obiskano praznovanje“

V nedeljo predpoldne je bilo v Beltincih veliko politično zborovanje ob zaključku občinskega praznika, ki je trajal od četrtka. Na zborovanja je govoril predsednik okrajnega ljudskega odbora tovariš Franc Rogl in ugotovil, da je bilo to zborovanje doslej najbolje obiskano praznovanje v Beltincih. Na zborovanju je bilo čez 5000 prebivalcev, medtem ko se je vseh prireditev v teh štirih dneh udeležilo okrog 6000 prebivalcev, kar je ena tretjina vseh prebivalcev občine. Kot gost je bil na zborovanju tudi sekretar okrajnega odbora SZDL tov. Jože Gričar-Metod. Pogrešali pa so predsednike sosednjih občin in sekretarje občinskih komitejev ZK.

Občinski praznik Beltinec je pravzaprav 4. oktober, dan, ko je prva partizanska patrulja prišla v vas. Beltinčani so že nekajkrat praznovali svoj občinski praznik, toda takšnega praznovanja, kot je bilo tokrat, še niso doživeli. Kljub temu, da v tem smislu ni nobenega odloka, so trgovine bile na dan občinskega praznika zaprte in tudi obrtne delavnice, kar pomeni, da so ljudje že spoznali ta dan za resnično svoj praznik.

Pred začetkom občinskega praznika je bil v Lipi zelo uspel šahovski brzoturnir, na dan praznika pa je bila razstava rodovniške živine. Razstavljalo je kljub slabemu vremenu 36 živinorejcev iz vse občine. Popoldne je bila v zadružnem domu slavnostna seja občinskega ljudskega odbora, katere so se udeležili tudi vsi predsedniki krajevnih odborov in predsedniki in tajniki SZDL. Zvečer so nastopili pevski zbori Melinec, Dokležovja, Črenšovec in kmečka pevska skupina tovariša Štefa iz Trnja. Tudi mladinska godba iz Beltinec je tokrat doživela svoj ognjeni krst. Posebno priznanje je dobil duet iz Gančan (violina, harmonika), program večera pa je zaključila folklorna skupina mladine iz Beltinec in folklorna skupina odraslih iz Trnja.

V petek so nastopili igralci Beltinec, Črenšovec in Gančan. V soboto pa je bila telovadna akademija TVD Črenšovci-Beltinci. Program je obsegal 23 točk. Najbolj je ugajalo izvajanje deklet na bradlji in ritmični plesi.

V nedeljo so pripravili godbeniki iz Sobote in Beltinec budnico tudi v Lipovcih in Gančanih. Zjutraj so imeli pionirji nižjih gimnazij Črenšovec in Beltinec šahovski brzoturnir, po govoru predsednika okrajnega ljudskega odbora pa je bil kratek kulturni program združenih pionirskih zborov. Vseh pevcev je bilo preko 300. Predpoldan je bil zaključen s kolesarskimi dirkami, kjer se je uveljavil gost iz Mostja, Mlinarič. Popoldne pa je bilo še odbojkarsko tekmovanje in potlej vesela zabava še dolgo v noč. VS

Z nedeljske konference ZKS pri Nafti

Skrb za kadre in proučevanje organizacije dela

(Nadaljevanje s 1. strani)

Dosedanje napore za kvalificiranje delavcev bo treba še močno povečati. V zadnjem času si je pridobilo kvalifikacijo 31 delavcev. Prijav za tečaje je bilo dosti več, toda mnogi delavci, med njimi tudi komunisti, so pozneje odstopili in zaradi pomanjkanja dobre volje niso dosegli zaželenega smotra. Društvo inženirjev in tehnikov pri podjetju se bo tudi v bodoče zavzemalo za take tečaje, važno pa je, da bo vzgoja delavstva tudi načrtno usmerjana po organih delavskega upravljanja. Za to družbeno potrebno delo, kajti človek je zavestno gibalo proizvodnje, pa so potrebna tudi denarna sredstva. Zato v podjetju že razmišljajo o ustanovitvi vajeniške šole, v okviru katere bi bili tudi tečaji za strokovno usposabljanje delavcev. Pouk v tej šoli pa bi moral biti bolj povezan s prakso na delovnih mestih. Slušateljem bo potrebno posredovati tudi osnove marksizma-leninizma in sodobnega gledanja na dogajanja v svetu.

Vedno bolj aktualna postaja tudi ustanovitev Biroja za proučevanje in organizacijo dela, katerega naloga bo, da se poglablja v organizacijsko-ekonomske razmere v podjetju in pripravlja ustrezne analize za vodstvo podjetja in organe del. upravljanja. Pomanjkanje strokovnjakov je sedaj delen vzrok za zaostajanje na tem področju. S pravilnim štipendiranjem pa bo mogoče postopoma zamašiti tudi to vrzel.

Večja aktivnost komunistov pa je potrebna tako v podjetju kot izven njega. Na konferenci je bilo med drugim povedano, da je sindikalna organizacija precej popustila pri svojem delovanju. Mnogo več pozornosti zaslužijo zlasti mladi ljudje, katerih je v podjetju okrog 150. Zadnje čase so začeli na posameznih deloviščih ustanavljati mladinske organizacije. Najbolj se jim je posrečilo navezati neposredne stike z mladino v delavnici.

V podjetju je mnogo delavcev, ki so še vedno obremenjeni z drobno-lastniško mentaliteto, saj imajo doma tudi manjša posestva. Od vzgojnega dela v sindikalni in drugih množičnih organizacijah pa je mnogo odvisno, ali se bodo ti delavci bolj počutili doma v podjetju ali pa na koščku svoje zemlje, ali in kdaj se bodo odločili za pot pravega delavca in kakšen bo njihov vpliv na kmečko okolico. Kako velike naloge jih še čakajo na tem področju, menda najbolj zgovorno dokazuje dejstvo, da je od skupnega števila vseh zaposlenih samo 513 delavcev in uslužbencev včlanjenih v SZDL. To je za komuniste-naftovce ena pot (za njihovo podjetje dokaj specifična) pozitivnega vplivanja in vnašanja razredne zavesti na kmečko okolje, druga pa je v njihovi aktivnosti v terenskih množičnih organizacijah in oblastnih organih, v katerih se vloga in problemi podjetja neposredno povezujejo s koristmi komunske ali okrajne skupnosti. Na tem področju so sicer zabeleženi vidni uspehi, saj deluje v raznih odborih in svetih okrog 100 ljudi, vendar pa je ta vpliv še vedno nezadosten v kolektivnem smislu — namreč da bi kolektiv kot celota z raznimi oblikami dela in povezovanja odločilno vplival na svoje podeželsko zaledje. -ko

Dvojna slovesnost na Murščaku

Na Murščaku, lepem gričku nad Murskim poljem v radgonski občini, so v nedeljo popoldne slovesno odprli vodovod. Iz nekdaj neznatne in zanemarjene vasi je Murščak naenkrat postal napredna vas, za kar se ima zahvaliti sedanji ljudski oblasti. V kratki dobi treh let, od leta 1953 pa do 1956, so prebivalci Murščaka dobili tri važne gospodarske objekte: osnovno šolo, kolodvor v Hrastju-Moti in vodovod za šolo ter vso bližnjo okolico. Letos je bila na Murščaku tudi zaključena prva faza elektrifikacije.

Svečanega odkritja vodovoda se je udeležilo lepo število domačinov in okoličanov. S ponosom so slavili svojo delovno zmago. Poleg glavnih investitorjev (bivši ljutomerski, soboški okraj in radgonska občina), ki so prispevali za vodovod skupno nad 2 in pol milijona dinarjev, so prispevali prebivalci s prostovoljnim delom nad 3.000 ur. Gradbeni odbor, ki ga je vodil, kakor je neki slavnostni govornik pravilno omenil, najbolj iniciativni človek Murščaka, predsednik krajevnega odbora tovariš Ivan Štuhec, zasluži za svoje delo vse priznanje.

Druga slovesnost, ki so jo združili z odkritjem vodovoda, je bilo odkritje spominske plošče in reliefa padlim žrtvam fašističnega terorja Tinici Lape, Ivanu Štelcerju, Antonu Rantaši, Stanku Ferencu in Alojzu Korošču. Bronasti relief je delo kiparja Martina Matijeviča, Meštrovičevega učenca. Slavnosti so se udeležili in čestitali prebivalcem Murščaka k novi delovni zmagi tudi zvezni poslanec Ivan Kreft, predsednik okr. ljudskega odbora tov. Franc Rogl, republiški poslanec tov. Aleksander Pirher, načelnik centralnega higienskega zavoda dr. Srdan Seunig, ing. Ivan Semnikolenov, podpredsednik občine Janko Strajnšak, sekretar Zveze borcev Franc Polanec in drugi.

Murščak pa se pri gradnji vodovoda še ni ustavil, temveč ima za prihodnost v načrtu tudi gradnjo in ureditev cest, ki mu bodo omogočile povezavo z občinskim in okrajnim središčem. -Ki-

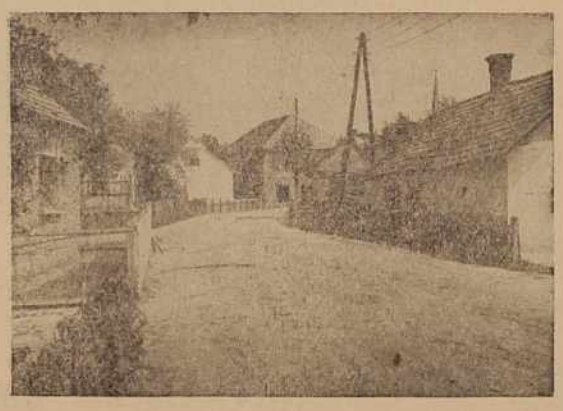

Filovci v Prekmurju znani po loncarjih, v zadnjem času pa tudi — po naftnih vrtalnih stolpih

Ali res kaže zapreti obrtno šolo v Križevcih?

V predzadnji številki našega lista nas je presenetila vest o združitvi vajenskih šol Križevci in Ljutomer.

Na seji Sveta za šolstvo ObLO Ljutomer smo razpravljali o tem problemu, pa se nismo mogli do kraja odločiti, kajti za to tudi nismo pristojni. Je pa le prav, da osvetlimo razloge, ki govore v prid ali proti združitvi, da bodo lahko pristojni prosvetni činitelji zadevo trezno presodili in tudi koristno ukrepali.

Združitev bi brez dvoma olajšala pouk, ker bi obrtna šola s sedežem v Ljutomeru lahko namestila dva redna predavatelja, šola bi tudi materialno laže izhajala, medtem ko ne bi pri izdatkih za plače prav nič pridobili. V združeni šoli bi se strokovno vzgajali učenci treh strok kot dosedaj: kovinske, oblačilne in lesne.

Šolski okoliš pa bi se zelo povečal in nekateri vajenci bi morali prekolesariti) tudi do 20 km poti do prepešačiti (v najboljšem primeru: šole. Podeželskemu fantu ali deklETU bi tako napravili kaj slabo uslugo, saj bi se težko odločila za poklic v obrti prav zaradi oddaljenosti vajenske šole. Posebno bi prizadeli socialno šibke otroke.

Razen tega bi v Križevcih, če bi zaprli obrtno šolo, izgubili tudi dva šolska prostora, ki sta dosedaj služila KGŠ in raznim izobraževalnim tečajem.

To je toliko težje, ker bi se obrtna šola morala umakniti zdravstveni ambulanti, brez katere pa tako velik kraj tudi ne more biti.

Svet se sicer zavzema za to, da obrtne šole ne bi ukinili, res pa je tudi, da je občina pred zelo velikimi težavami, ki se jih ne bo mogla otresti vse do takrat, ko bomo v Križevcih dobili novo šolsko poslopje. Kako pa je novo poslopje potrebno, se bomo najbolje prepričali prihodnje leto, ko bomo morali na osnovni šoli spet deliti en oddelek in se bomo znašli pred novim, zelo perečim vprašanjem: Kam pa sedaj, ko je v prostorih obrtne šole zdravstvena ambulanta?

J. Majcen

Nov gasilski dom v Mačkovcih

V Mačkovcih so v nedeljo proslavili otvoritev gasilskega doma, ki so ga začeli graditi že 1950. leta. Mnogo so prispevali z delom gasilci sami — v vrednosti 600.000 din. Tudi les so darovali za gradnjo. Gasilski dom v Mačkovcih pa nima samo garaže in stolpa in morebiti še pisarne, temveč tudi dvorano za sestanke in konference ter prostore za krajevni urad in zadružno pisarno.

Proslave so se udeležili prebivalci okoliških vasi. Prišla sta tudi predsednik okrajne gasilske zveze tov. Blagovič in predsednik ljudskega odbora mestne občine tov. Velnar. Pionirji pa so zapeli in deklamirali nekaj pesmi.

Pred volitvami šolskih odborov v ljutomerski občini:

Z delom potrdimo pomen šolskih odborov

V ljutomerski občini bodo še ta mesec izvolili nove šolske odbore. Na območju občine je 9 osnovnih šol, 2 gimnaziji, 2 vajenski šoli in 1 glasbena šola. Doslej je bilo v šolskih odborih 119 odbornikov, se pravi, 1 odbornik na 21 učencev. Pri nekaterih šolah bodo letos število odbornikov nekoliko zmanjšali.

Delo šolskih odborov je bilo ponekod uspešno, predvsem seveda tam, kjer so odborniki živo spremljali delo v šoli in bili seznanjeni z vsemi težavami, tako glede pouka kot finančnih sredstev. Nasprotno pa so se nekateri odbori ukvarjali preveč s podrobnostmi, s stvarmi izključno finančnega značaja, opuščali pa so zelo važne vzgojne probleme.

Kakor imajo šolski odbori precej obsežne pristojnosti, se ni zgodilo, da bi se člani šolskih odborov udeleževali pouka, kjer bi se najbolj nazorno seznanili z vrsto težav, ki pridejo v poštev pri vzgojnem delu.

Tudi socialni sestav dosedanjih šolskih odborov ni bil najbolj posrečen. V odborih so bili zastopani predvsem uslužbenci, čeprav je prebivalstvo ljutomerske občine v glavnem kmečko.

Ko bodo krajevni odbori SZDL predlagali člane za nove šolske odbore, bodo morali izbirati predvsem tiste, ki bodo s svojim delom potrdili pomen šolskih odborov.

Kmetijska razstava v G. Radgoni

Na pobudo gospodarskega sveta radgonske občine so priredile kmetijske zadruge radgonske občine v G. Radgoni 6. in 7. oktobra skrbno pripravljeno razstavo kmetijskih pridelkov. Razstava je bila precej obsežna, saj so bili razstavljeni pridelki zadružnikov kar v petih prostorih. Treba je vsekakor reči, da so dokazale kmetijske zadruge, da je moči le s smotrnim delom tekmovati z našo naraščajočo industrijo.

Presenetljive uspehe so pokazali poskusi radgonske kmetijske zadruge; naj zadostuje samo dejstvo, da so na poskusni parceli povečali hektarski donos krompirja sorte Merkur kar 316 centov, kar je nekaj izrednega tudi za najnaprednejšo agrarno Dansko. Podobne uspehe so pokazale zadruge tudi pri žitu in drugod. Od posameznih kmetovalcev je bil med najboljšimi tudi tov. Robinščak, predsednik radgonske zadruge, kot odličen sadjar pa se je izkazal tov. Korat iz Črešnjevec in še mnogi drugi prizadevni zadružniki. Razstave so se udeležili s svojimi »pridelki« tudi radgonski lovci, ribiči in gozdarji, ki so predvsem svarili posestnike gozdov pred boleznimi, ki uničujejo naše gozdove. V oddelku za poskušnjo vin so poskuševalci najbolj odobravali kapelsko ranino in radgonski renski rizling.

Razstavo je obiskal tudi zvezni poslanec tov. Ivan Kreft, ki si je z vidnim zanimanjem ogledal razstavljene pridelke in se zelo laskavo izrazil o prizadevanju radgonskih kmetovalcev. r-

Zaključna akademija ob Tednu otroka v M. Soboti . . .

Društvo prijateljev mladine v Murski Soboti je za zaključek Tedna otroka priredilo v ponedeljek, 8. t. m. v polno zasedeni kinodvorani dobro uspelo akademijo. Uvodno besedo o pomenu mednarodnega sodelovanja vseh, ki jim je zdrav razvoj otroka pri srcu in o skrbi, ki jo posveča naša socialistična domovina otroku, je spregovoril šol. upr. Miro Stubel. Ženski pevski zbor tovarne perila pod vodstvom prof. Mirka Močana je občuteno zapel nekaj narodnih pesmi. Enako tudi pevski zbor prvih razredov osnovne šole, ki ga vodi tov. Velnarjeva. Sledili so še posrečeni nastopi naših najmlajših iz otroškega vrtca in razne deklamacije.

rste šahistov so v omurju vedno bolj ste. V to plemenito ro posega vedno več mladih ljudi.

Kri in spet kri —

večkrat edino sredstvo za rešitev življenja

Organizacije Rdečega križa v Pomurju so spet prevzele veliko nalogo — pridobivanje prostovoljnih dajalcev krvi. Krvodajalska akcija v septembru 1954 se je dobro posrečila; sprva so posamezniki sicer oklevali, ker niso dojeli pomena in potrebe take akcije. Vztrajno delo aktivistov RK in številna zdravstvena predavanja pa so prepričala tudi najbolj trdovratne. Že v začetku akcije se je prijavilo veliko dajalcev krvi. Število prijav pa je še naraslo, ko je prišla skupina Zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane in začela v naših krajih odvzemati dragoceno tekočino.

Takrat je darovalo svojo kri domala 4.000 prebivalcev našega okraja. Najbolje so se izkazale bivše občine Dobrovnik, Lendava, Tišina, Črenšovci, Beltinci, Šalovci, Turnišče in Grad na levem ter Ljutomer, Cezanjevci, Križevci, Razkrižje, Radenci, Apače in Videm na desnem bregu Mure.

Vsak krvodajalec je lahko spoznal, da odvzemanje krvi ni nevarno, boleče ali škodljivo. Vsi so prenesli poseg lahko in brez vsakih posledic.

Po prvi krvodajalski akciji se je tudi pri nas marsikaj spremenilo. V splošni bolnišnici v M. Soboti so odprli transfuzijsko postajo, ki zalaga s potrebno krvjo vse oddelke. V postaji je dosedaj prostovoljno dalo kri precej ljudi iz našega okraja, največ iz občine Ljutomer, Lendava, Radgona, Beltinci in M. Sobota, manj pa iz občin Cankova, Videm in Martjanci. V sami M. Soboti pa je bil odziv bolj malenkosten.

Samo s krvodajalsko akcijo bomo dobili dovolj krvi za izdelavo plazme in suhe plazme, ki jo potrebujejo bolnišnice. Kri je včasih zelo potrebna in odločilna za življenje. Bolnik s hudimi oneklinami porabi v času zdravljenja povprečno 3 litre plazme (za to količino je potrebno 4 in pol litra krvi) in prav toliko krvi. Potemtakem da 32 dajalcev svojo kri samo za enega bolnika.

Soboška transfuzijska postaja ima majhno zmogljivost in je preveč oddaljena od posameznih krajev. Zato se je Okrajni odbor RKS odločil za večjo akcijo, ki se je že pričela. Skupina Zavoda za transfuzijo krvi obiskuje te dni vse večje kraje v pokrajini. Prostovoljne dajalce prevažajo od doma in nazaj domov s posebnim avtobusom. Nikomur ni potrebno pešačiti in izgubljati časa.

Transfuzijska služba je sestavni del sodobnega zdravljenja. Kri je dragoceno zdravilo pri številnih boleznih. Zato naj ne bo med nami človeka, ki ne bi daroval malenkost od svoje krvi (250 gramov) za rešitev in ozdravljenje matere, otroka, bolnika ali ponesrečenca! Pred odvzemom krvi temeljito pregledajo vsakega dajalca (tudi rentgenološko). Krvi ne bodo odvzeli ponudniku, če bi to škodovalo njegovemu zdravju. Dr. A. K.

Skupina zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane že nekaj časa deluje v Pomurju. V minulem tednu je bila ta ekipa v Ljutomeru, Križevcih pri Ljutomeru in v Jeruzalemu. V vsej ljutomerski občini se je odzvalo vabilu 400 prebivalcev, pripravljenih dati kri. Najbolje so se izkazali pri Jeruzalemu na vinogradniškem posestvu. Zelo požrtvovalni so se izkazali tudi aktivi RK teh krajev.

. . . in zanimiva predavanja profesorja Šiliha

V nedeljo, 7. oktobra, se je zbralo v gimnazijski telovadnici čez 500 ljudi iz vseh predelov Pomurja, večinoma kmečkega in delavskega porekla. Za vse ni bilo v veliki telovadnici niti prostora in jih je mnogo ostalo zunaj. Znani pedagoški delavec profesor Gustav Silih iz Maribora je v skoraj dveurnem predavanju o temi »Odkod težave pri vzgoji otroke pojasnjeval in z mnogimi primeri osvetljeval zavestno in nezavestno življenje ter dejanja otrok, ki bi jih morali starši in drugi vzgojitelji dobro poznati, razumeti in pri vzgoji tudi upoštevati. Zares poljudnemu izvajanju so sledili z največjim zanimanjem. Po predavanju so bili še razredni roditeljski sestanki, na katerih so se starši pogovorili z razredniki o svojih otrokih.

Z enakim zanimanjem so popoldne v nabito polni m. največjem razredu osnovne šole poslušali profesorja Siliha, ki je pojasnjeval problem »kateri mati je najboljša mati svojim otrokom«. Čez 500 ljudi v razredu je v največji tišini sledilo predavanju in na koncu z dolgotrajnim ploskanjem izražalo svoje zadovoljstvo.

V ponedeljek, 1. oktobra pa je predaval dr. Franc Borovšak v dvorani hotela »Zvezda« o poliomielitisu (otroški ohromelosti) in tudi o tifusu. Predvajanje filma je predavanje močno poživilo in nazorno prikazalo. Poslušalci so bili s predavanjem zelo zadovoljni, saj so dobili dragocena navodila, kako naj ravnajo, da se bolezen ne bo razširila.

Ta teden ob robu

Direktor sam ne predstavlja delavskega upravljanja

V sedemnajsti številki Uradnega vestnika okraja Murska Sobota so bili objavljeni tudi zaključni računi za leto 1955 treh valjčnih mlinov in žag: iz Serdice, Sotine in Pertoče. Vse tri zaključne račune so podpisali predsedniki upravnih odborov, ki so obenem direktorji teh mlinov in žag. Direktorji teh treh podjetij so torej obenem tudi predsedniki upravnega odbora odnosno glavne osebe delavskega upravljanja. Če je kateri izmed omenjenih direktorjev obenem bivši lastnik teh mlinov in žag, to je tem »lepše«. Čudno je, da tega nihče na občini ni opazil in opozoril, da je takšna formalnost (ki sploh ni formalnost) protizakonita.

Kaj je predsednik upravnega odbora? Kdo je lahko direktor in kdo predsednik upravnega odbora? Izgleda, da so v naših majhnih podjetjih, predvsem po občinah, kjer večinoma opravljajo vse posle in rešujejo vse probleme z roko v roki ali zelo familijarno in na ta način brez prave odgovornosti do družbe, še vedno nepoučeni o tem, da je predsednik upravnega odbora vedno voljen, medtem ko je direktor vedno nastavljen in kot tak odgovoren upravnemu odboru, odnosno organom delavskega upravljanja.

Ob tem je potrebno pripomniti, da najbrž v vseh teh krajih sploh ni sindikalnih podružnic, ki bi uveljavile delavsko samoupravljanje. Kolektivi teh mlinov in žag menda tudi ne presegajo število šestih delavcev; tako so kot celota upravni odbor, medtem ko je kolektiv večji od šestih delavcev v celoti delavski svet. V kolikor ni nikogar, ki bi bil pooblaščen podpisovati za predsednika upravnega odbora, je umestno, da je njegovo mesto v vseh uradnih aktih brez podpisa. Tako so s preudarkom storili pri Gradu in sicer v trgovini z mešanim blagom.

Ob vsem je zelo zanimivo vprašanje, kakšni so odnosi v kolektivih omenjenih treh podjetij? Videz je takšen, da kolektivi kot celote sploh o ničemer ne odločajo in da so popolnoma podrejeni volji in zahtevam direktorjev, sicer si ti ne bi drznili s takšno samoumevnostjo povedati, da so tudi to, kar so sicer v podjetjih odločujoči predstavniki delavstva: predsedniki organov, ki lahko predlagajo in zahtevajo razrešitev službe za direktorja, če ugotovijo, da njegovo delo ne zasluži njihovega zaupanja.

O sindikatu, menzi - in še čem . . .

Člani sindikata državnih uslužbencev v Murski Soboti so se pred letom združili. Namesto neštetih podružnic po ustanovah so ustvarili eno. Mnenja so bili, da bo tako bolje. Pa ni bilo. To so ugotovili v začetku letošnjega leta. Sindikalne grupe, bivše podružnice so se pritoževale, da imajo manj denarja na razpolago. Bilo je torej vse leto manj »mitingov« in zato manj izdatkov. Bili so pa drugačni izdatki: letovanja najboljših in hkrati najpotrebnejših članov. Redki so bili deležni tega letovanja. Sindikalna podružnica je pač povsod na svetu takšna, da ima navadno mnogo članov in malo denarja. Nekaj od članarine . . .

Menda je bil sklican kar trikrat sestanek podružnice. Sestanki grup pa so bili pač tako tako . . . Zato tudi nikdar ni bilo na sestanku podružnice vseh članov. Niti sklepčnosti ni izražalo njihovo število.

Kaj, zakaj, kako?

Potrebno je bilo najti izhod. Premišljevati? Samo premišljevati. V pomoč je bila poklicana anonimna anketa. Odgovori v zaprtih kuvertah so bili kar zanimivi. »Da. Ne. Mi ugaja. Mi ne ugaja. Se strinjam. Se ne strinjam.« To je večina. Nekateri so presno razpravljali o tem, ali naj bo tako kot je bilo pred združitvijo, ker je bilo »bolj živahno« (kot se pri kozarcu pač dogaja, posebno na kakšnih »izletih«), ali pa naj ostane pri združenju. Se je pač preveč dolgo razpravljalo o obliki, ne pa o vsebini . . .

Drva, kurjava — skrb mnogih sedaj pred zimo

Tu in tam so se oglasili posebneži: »Anketa je anonimna. Zakaj? Saj smo vendar svobodni ljudje in lahko povemo vse, kar mislimo.« Že prav, toda v anketi so nekateri povedali tisto, kar sicer ne bi govorili. Na primer takole: »Nekaj pametnjakovičev nam pamet soli, mi pa naj hodimo poslušat.« Ali pa drugače: »Kaj vse smo slišali, da bo in bo, pa se prav nič ni spremenilo.« In zaključek iz tega: »Kaj bomo s sindikatom? Včasih smo dobili drva ceneje — takrat je bil nekaj vreden« (v dinarjih namreč). Nekdo je zopet hotel biti objektiven in je kritiziral delo upravnega odbora in na koncu izjavil, da ne hodi na sestanke sindikalne podružnice, ker ga nihče ne posluša, če kaj pove. Zato je pač izpadla njegova kritika neobjektivno, ker nikdar ni prišel poslušat poročil upravnega odbora in je zbral »dejstva« kar okrog ogla iz tretjega vira . . .

*

V torek je bil sestanek podružnice. Člani niti ne bi prišli v večini, če ne bi morali podpisati seznam članov grupe ali pa črno na belem zapisati, zakaj ne pridejo.

Predsednik upravnega odbora je poročal. Pojasnil je stališče upravnega odbora: del članarine bo ostal grupam, del podružnici. V nasprotnem primeru naj bi bili dve podružnici. »Denar bo ostajal torej tudi v grupah? Hm.« Da. Večina se je torej izizrekla za tako združitev, kot je že bila ves čas. Iz ozadja se je čez čas oglasil zagovornik stališča neke banke. Izjavil je, da ne more razumeti tega, da se mora manjšina vedno pokoriti večini. »Mi v banki smo rekli, da bomo samostojni,« je izjavil. »Zakaj naj bi bilo zdaj drugače?« Neverjetno! Zakaj naj bi bilo drugače kot reče večina.

Mislili smo, da nismo prav slišali. Mož pa je zahteval, naj ga predsednik posluša. Menda je bil prepričan, da bo predsednik odločil sam. Toda bilo je že izglasovano! To ga sploh ni motilo. Mlad pravnik je vstal iz nastalega žumora: »Najprej je treba tovarišu odgovoriti načelno: če bodo zdaj v občini Lendava glasovali za to, da se priključijo k ljudski republiki Madžarski, mar se more to uresničiti?«

Smeh. Seveda smeh. Za nas vse je to smešno. Mož iz banke pa je vstal: »Tovariš naj nikar ne misli, da se hoče naša banka priključiti Madžarski.«

O, ti pavliha. Mar bi se seznanil z osnovami kakršne koli družbene ureditve. Razmišljanje bi ga dovedlo tudi v sedanjost. Toda mož je pošteno povedal, kako in kaj misli. To je tako prav, da je one okrog njega sram, da z njim že prej niso razpravljali o teh rečeh.

Saj ni sam. Predsednik podružnice je vendar poročal, da je nekdo na Gozdni upravi, ki ne pozna tajnika okrajnega ljudskega odbora, čeprav je bil na njegovem predavanju . . .

*

Dnevni red je bil izčrpan. Razno. Hkrati važno. Predsednik je predlagal, naj pošlje podružnica ljudskemu odboru mestne občine pismo z zahtevo, naj izroči dosedanji klub JLA sindikatu, ki je ostal brez sindikalnega doma, za prostore delavsko uslužbenske menze. Val odobravanja. O tej nesrečni menzi je bilo govora že na neštetih sejah, sestankih in zborih — od sindikata preko SZDL in Zveze komunistov.

»Hočemo menzo v prostorih, kjer je bil klub.«

»Toda v te prostore bo prišel dijaški dom,« je vstal tajnik občine.

»Potem pa martinišče, ki je tudi prazno.«

»Tja pa pride osnovna šola, ki bi sicer morala delati v treh izmenah v stari gimnaziji.«

»Potem pa . . . Zakaj se pravzaprav seli dijaški dom?«

»Tja, kjer je zdaj dijaški dom, pride otroški oddelek bolnišnice.«

»Danes je likvidirana gostilna tovarne mesnih izdelkov.«

Predlogi in mnenja iz vseh strani. »Gostiln je sploh preveč. Čemu ni dobre zajtrkovalnice z večjimi prostori?«

»A odkod sredstva?«

Zbadljivo: »Saj vemo, občina nima rada v teh časih menz, ki ne prinašajo dobička.«

*

Menza delavcev in uslužbencev. Zajtrkovalnica in trgovina z zelenjavo, da bi imele gospodinje, ki so v službi tudi popoldne, na razpolago vse, kar rabijo . . . Pa tisto, zakaj je vrtec odprt samo do ene ure, ko pa so matere v službah do dveh. In zakaj ne bi v bloku, ki ga zidajo, gradili samska stanovanja. Tudi v drugih mestih je tako.

Da, proti drugim problemom so to neznatni. Občina se vkvarja pač z najvažnejšimi in z načrti v splošnem. Podrobnosti doživljajo člani sindikalne podružnice državnih uslužbencev, pa tudi člani drugih podružnic. Včasih je treba ne samo želeti in prositi — tudi zahtevati. Poleg velikih načrtov morajo biti tudi mali, tudi neznatni, izvršeni. Seveda najprej morajo samo biti.

»Ne pisma,« so rekli na sestanku. »Delegacijo petih, gremo na občino in se pogovorimo.«

In so šli takoj naslednjega dne. Govorili so s predsednikom občine in ta jim je obljubil. Kot so na sestanku člani predlagali, bo menza v prostorih bivše gostilne tovarne mesnih izdelkov. Osnovna sredstva bo le dala občina. V stanovanjskem bloku bodo tudi stanovanja za samce — najmanj tri. Predstavniki podružnice sindikata so rekli šest. Toda, če se ne bo kje zataknilo. Investitor je stanovanjska skupnost . . . Kopališče bo bolje urejeno, kot doslej, toda o tem ne odloča nihče na občini.

Tako so po polletnem iskanju našli sami sebe in še menzo zraven.

Seveda, če . . .?!

Nekateri problemi

sadjarstva in vinogradništva v Pomurju

Odbor za sadjarstvo in vinogradništvo pri OZZ Murska Sobota je nedavno razpravljal o izvedbi programa obnove sadovnjakov in vinogradov.

V drevesnicah (Grad, Kapela in Berkovci) in trsnicah (Radgona, Lendava, Kapela in Stara gora) je pripravljenih dovolj dobrih sadik. Obnova sadovnjakov bo napredovala, obnova vinogradov pa bo v zastoju, predvsem pri zasebnikih. Vzroki? Nizke cene lanskih vin in splošne težave pri vnovčevanju tega pridelka.

Odbor ima zelo kritičen odnos do načina dajanja pomoči iz okrajnega sklada za pospeševanje kmetijstva pri obnovi sadovnjakov. Upravi sklada bo odbor predlagal, naj daje pomoč gospodarstvom, ki žele uveljaviti najbolj donosne sadne vrste. To so predvsem nasadi jagodičevja, marelic in višenj. Pridelek teh vrst lahko prodamo v neomejenih količinah tudi v inozemstvu. Pomoči naj bi bili deležni tudi zadružniki, ki pripravljajo modernejšo kompleksno obnovo jabolčnih nasadov.

Nemajhno začudenje je vzbudila ugotovitev, da letošnji odkup ni brezhiben, čeprav je pomanjkanje sadja v državi. Velike so tudi razlike odkupnih cen. Osebje ponekod ni pokazalo zadostnega znanja.

Odbor je povabil občinske svete za gospodarstvo, da skupno pripravijo sadjarske razstave v svojih okoliših. Razstave so pripravili samo v občinah Videm in Radgona. Zadruge kažejo zanimanje za te razstave, toda njihov okoliš je premajhen. Zaradi tega bo odbor poskusil z revijo sadnih sort, združeno z revizijo sadnega izbora v vseh sadnih okoliših Pomurja.

Nekatera podjetja so že prevzela v svoj program tudi odkup vina. Vprašanje je, ali bodo že jeseni pričela odkupovati mošt. V Pomurju namreč doslej ni bilo podjetja, ki bi odkupovalo vinske tržne viške.

Izražena je bila tudi želja po udeležbi pridelovalcev v samoupravnih organih odkupnih podjetij. V začetku naj bi se to odrazilo vsaj v pogovorih s pridelovalci ali pa vsaj z odborom za sadjarstvo in vinogradništvo pri OZZ. Dobro bi bilo, če bi se tudi sadjarji iz Pomurja udeležili republiškega zborovanja sadjarjev pred koncem tega meseca. Prav tako bi bilo prav, če bi inšpekcijske komisije okraja pregledale nasade, urejene s pomočjo družbenih sredstev, in ugotovile, ali so lastniki dovolj skrbni.

R.

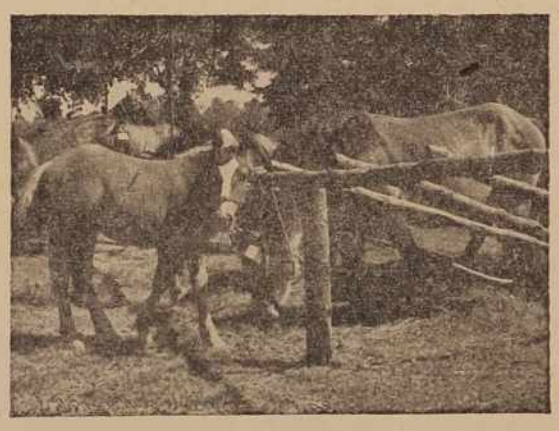

Malo je časa, zato naglo použijta, konjiča, kajti jesen je tu in kličejo polja . . .

Polletni obračun v KZ Hotiza

V Kmetijski zadrugi Hotiza so imeli pred kratkim polletni občni zbor. O delu kmetijske zadruge je poročal predsednik upravnega odbora tov. Gjerkiš. Poročilo je bilo obširno, saj je upravni odbor razpravljal na svojih sejah o marsikaterem problemu kmetijske zadruge.

Zadružniki so letos že precej čutili usluge domače zadruge. Zadruga ima špiralni čistilnik za zrnje, ki so se ga posluževali vsi zadružniki. Letos so uredili tudi zadružni dom, kjer bodo stanovanja in pisarne. Na dograditev čaka le še dvorana.

V prvem polletju je imela kmetijska zadruga v Hotizi nad 1 milijon dobička. V drugem polletju pa pričakujejo še boljši finančni uspeh. Seveda čaka s tem v zvezi tudi upravni odbor precej dela. Zadružniki hotiške kmetijske zadruge so zadovoljni z delom upravnega odbora, ki ni bil aktiven samo pri obravnavanju zadružne problematike, temveč je pomagal in usmerjal tudi delo elektrifikacijskega odbora.

J. H.

Slovenski radio v službi kmetijstva

Slovenski radio — Radio Ljubljana in Maribor, delno tudi Radio Koper — ima v svojem programu že nekaj let redne kmetijske oddaje, ki so namenjene strokovni in politični vzgoji kmetovalcev in poslušalcev na podeželju. Radio Ljubljana ima vsak dan na sporedu 10 minut (12.30—12.40h) kmetijske nasvete. Od tega časa porabijo vsak drugi dan v petih zimskih mesecih — november, december, januar, februar, marec — 10—15 minut za oddajo Radijske kmečke univerze. Vsako nedeljo od 13.30—14.00h pa je na sporedu splošno priljubljena oddaja »Za našo vas«.

V enem letu je v kmetijskih oddajah na sporedu 246 strokovnih sestavkov in 360 strokovnih odgovorov na vprašanja poslušalcev. V letošnji Radijski kmečki univerzi pa bo na sporedu 63 strokovnih predavanj. Ti sestavki dajo skupno s sestavki in magnetofonskimi posnetki v oddaji »Za našo vas« letno okrog 4.700 minut. To je približno 1.566 novinarsko tipkanih strani ali okrog 150 tiskanih strani velikosti časopisa.

Razumljivo je, da je za takšno delo potreben širok krog sodelavcev. Poleg treh ljudi — agronoma in dveh novinarjev, od katerih se eden samo delno ukvarja s kmetijskimi oddajami — nameščencev Radia, pripravljajo prispevke za kmetijske oddaje samo zunanji sodelavci. Posebnost pri tem je tesen stik s poslušalci kmetijskih oddaj in njihovo sodelovanje, saj tvorijo 1/3 vseh sestavkov v teh oddajah dopisi poslušalcev oziroma odgovori na njihova neposredna vprašanja. Uredništvo pa dopolnjuje svojo organizacijo še s stalnim strokovnim kolegijem, v katerem je po en strokovnjak za vsako stroko kmetijstva z nalogo, da napravi načrt za kmetijske nasvete oziroma predavanja Radijske kmečke univerze, da poskrbi za sodelavce in sestavke ter jih tudi strokovno pregleda. Poleg tega kolegija pa si je Kmetijsko uredništvo zagotovilo pomoč in sodelovanje Sveta za propagando Kmetijske redakcije Radia Ljubljana, v katerem sta dva predstavnika GZZ Slovenije, en predstavnik Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo, en predstavnik Kmetijskega inštituta, en predstavnik Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov, en predstavnik Fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterino in ena predstavnica Zavoda za napredek gospodinjstva. Ta svet se sestaja od časa do časa, da prediskutira, kako radijske kmetijske oddaje obravnavajo našo agrarno politiko, in da pomaga utrditi zveze med organi najvišjih oblasti na področju kmetijstva in Kmetijsko redakcijo.

Resničen praznik ratkovskih zadružnikov

Sončen dan je predzadnjo nedeljo privabil v Ivanovce obilo kmečkih ljudi, ki so prisostvovali otvoritvi trgovskega lokala KZ Ratkovci in si ogledali tudi zanimivo kmetijsko razstavo.

Poslopje, v katerem je lokal, je bilo okrašeno z zelenjem in zastavami. Godba je skrbela za dobro razpoloženje. Bil je to velik dogodek za naše kmetovalce!

Najprej so izročili svojemu namenu poslopje, ki jih je veljalo okrog pol milijona din. Zadružniki so pri gradnji prispevali okrog 1.200 prostovoljnih delovnih ur. Na kmetijski razstavi, ki jo je odprl predsednik kmetijske zadruge Ratkovci, so obiskovalci videli marsikaj poučnega: raznoliko po sortah, čisto in zdravo sadje jim je dalo vedeti, kaj je moči doseči z rednim škropljenjem in negovanjem sadnega drevja, gospodinje so razstavile konservirano sadje, zelenjavo, ročne izdelke in razno pecivo, med številnimi poljskimi pridelki je vzbujala posebno pozornost 20-kilogramska buča, paradižniki, kumare in paprika v loncu, ki je imela več plodov kot listja — vse to je dokaz, da se povrtnina vse bolj uveljavlja tudi v kmečki prehrani, potem stroji, umetna gnojila, varovalna sredstva za rastline itd.

Kmetijska razstava je kljub skromnosti vsekakor uspeh — za prireditelja, sodelujoče in kraj. Bodoče razstave — nameravajo jo prirediti vsako leto — bodo prav gotovo še bolj pestre in zanimive.

V kulturnem programu so sodelovali učenci osnovne šole iz Kančevec. Recitirali in peli so pod vodstvom svojega ravnatelja. Posebno se je odrezal učenec 2. razreda Geza Farkaš z recitacijo pesmi »Naš zadružni dom«.

I. K.

Ivanjci

Tudi v kmetijski zadrugi v Ivanjcih so zelo dobro gospodarili. Doslej so kupili že dve mlatilnici, električno krožno žago za žaganje drv, bencinski motor in traktor. Letos so namenili dobiček tudi za gradnjo nove garaže in za popravilo poslopja kmetijske zadruge. Največ zaslug za dobro gospodarjenje ima zadružno vodstvo.

*

Že eno leto je minilo, odkar so ustanovili v Ivanjcih mladinsko organizacijo. Mladina je bila od začetka zelo delavna. Pripravili so nekaj enodejank, uprizorili pa bodo tudi Jurčičevega Domna, vendar jih je poletno delo na polju tako zaposlilo, da so morali igro odgoditi na jesen ali zimo. Sedaj, ko se bliža zimski čas, v Ivanjcih pričakujejo, da bodo mladinci svojo zamisel uresničili.

Kmalu bodo tudi drevesa izgubila svoje mikavno oblačilo. Listje je rumeni in odpada

Velika pobuda v Bogojini

V Bogojini so se nekega letošnjega dne zbrali zadružniki in odločili, da bodo začeli graditi veliko enonadstropno poslopje, kajti že dalj časa jim manjka nekaj takšnega, kot je drugod zadružni dom. Potrebujejo namreč prostore za krajevno pisarno, skladišča in poslovalnico kmetijske zadruge in sejno dvorano. V nadstropju bo še prostor za matični urad in soba za množične organizacije. Gradnjo tega poslopja finansira kmetijska zadruga, a mnoga dela opravljajo zadružniki. Tako so sami opravili vsa nekvalificirana dela, zbrali material za gradnjo, kot je gramoz, pesek, les in podobno. Tako so brez hrupa in neopazno zgradili to poslopje že do strehe in tudi streho bodo imeli še letos nad zgrajenim zidovjem.

To je vzoren primer skrbi za koristi skupnosti, kakršnega še ni bilo v Pomurju.

V MOSTJU SPET ZADRUGA

Slive v lendavski okolici so letos dobro obrodile. Okoliški kmetovalci so jih precej prodali in dobili lepa denarna sredstva. Odkupovala jih je kmetijska zadruga od 20—25 din po kg. Odkupljeno je bilo okrog 20 vagonov sliv. Pri pulpiranju sliv je bilo skozi dva tedna zaposlenih 100 oseb. Verzirane delavke so zaslužile tudi po 500 din dnevno.

Pred dobrim letom je bilo v Mostju na račun KZ še mnogo godrnjanja. Domača zadruga je zaradi brezvestnega in neodgovornega dela raznih poslovodij bila likvidirana. Kljub upravičenemu nezadovoljstvu pa so vaščani le uvideli, da zadruga, ki je delavna, lahko mnogo koristi pri razvoju kmetijstva. V začetku septembra so v Mostju znova ustanovili zadrugo.

Kup novic iz rogašovske doline

Štirideset mladih Rogašovčanov je obiskalo Zagrebški velesejem. Mladinska organizacija je plačala del potnih stroškov in zelo ugodila mladim ljudem.

Med obiskovalci je bila večina takih, ki še niso prestopili meje svojega okoliša, zato jim bo ogled velesejma, živalskega vrta, cirkusa in drugih zagrebških znamenitosti še dolgo ostal v prijetnem spominu.

Pozimi radi segajo mladi ljudje **po dobrih knjigah.** Zategadelj je mladinska organizacija v Rogašovcih dodelila domači ljudski knjižnici 10 tisočakov za nove knjige.

Domala pa je že pozabljeno, da smo pred meseci ustanovili v Rogašovcih **društvo »Partizan«.** Doslej še ni nič očitnega, upamo pa, da se bo obrnilo na bolje. Zadnji pomenek s tov. Žnidaričem je bil koristen. Društvo naj bi sodelovalo na okrajnem tekmovanju.

Delo pri **slatinskem vrelcu v Nuskovi** je prenehalo. Denarja ni, ljudje pa ne kažejo dosti zanimanja za to, da bi s prostovoljnim delom uredili vrelec, iz katerega pridno zajemajo zdravilno vodo. Zakopati bi bilo potrebno odvodni kanal. V bodoče bo slatina pritekala skozi tri pipe, da ljudem ne bo treba več čakati v vrsti.

Jurjevski gasilci so se že lani obvezali, da si bodo sezidali potrebno garažo. Ostalo pa je samo pri besedi. Na to so se tudi letos prepozno spomnili — baje zaradi preobširnega načrta. 14. oktobra pa bodo proslavili 30-letnico delovanja v svojem društvu. Pripravljajo kulturno prireditev.

Polletje je zdavnaj minilo. Čas je, da bi sklicali **polletni občni zbor zadružnikov.** Vsaj nekatere zadružnike namreč zanima, kako je zadruga gospodarila v prvi polovici leta.

Okrog **Kulturnega doma** je tudi vse tiho. Načrt je sicer izdelan (dom naj bi bil dolg 52 in širok 12 m, veljal pa bi 45 milijonov din). Potrebno ga je še potrditi. Gradbeni odbor najbolj skrbi, kam z desetimi tonami cementa, ki se bo čez zimo pokvaril, če ga ne bodo zabetonirali vsaj v temelje. Tudi opeko bo treba spraviti na varno, sicer se bo zrušila in ob malo večjem nalivu splavala po Ledavi.

V BAKOVCIH

je bila v nedeljo proslava Tedna otroka; šolski otroci so peli in deklamirali. Učiteljica tov. Valerija Radešič je govorila o pomenu tedna. Po proslavi je bil roditeljski sestanek. Poleg drugega je bilo govora o slabem obisku pouka, predvsem učencev višjih razredov.

V MURSKI SOBOTI

ima šahovsko društvo redne igralne dneve v torek in petek v hotelu Zvezda. V petek je bil odigran brzoturnir, katerega se je udeležilo 17 članov. Prvi je Režonja (15 točk), drugi Ivanič (12 točk), Stojnovič itd. Še ta mesec bo začelo društvo s kategorizacijskimi turnirji. Brzoturnirje bo prirejalo vsak prvi torek ali petek v mesecu.

SLAVKO SENČAR - šestdesetletnik

Te dni je v Bučkovcih slavil 60-letnico svojega plodnega življenja znani prosvetni delavec Slavko Senčar, čigar ime je povezano s številnimi dramatskimi uprizoritvami v Bučkovcih, Ljutomeru in drugih krajih Prekije.

Pred vojno je tovariš Senčar stalno živel v Bučkovcih, kjer si je ustanovil tudi svoj dom in družino. V mladih letih je bil vnet tamburaš, pozneje pa gledališki igralec, režiser in dober pevec. Mnogo zaslug je imel leta 1923 pri gradnji prosvetnega doma v Bučkovcih. V novem domu sta vzgajala igralce in tudi režirala igre dr. Bratko Kreft in Franjo Vičar, ki ju je Senčarjeva družina vedno gostoljubno sprejemala.

Takoj po svojem prihodu so Nemci Slavka aretirali. Okupator je vedel, da je bil steber naprednega gibanja pri Mali Nedelji. Najprej so ga odpeljali v Ljutomer, od tam pa na jug. Zaradi sodelovanja s partizani sta bila z bratom Cirilom pozneje internirana v Italiji.

Po osvoboditvi so se sicer vsi skupaj vrnili, toda Slavkova najstarejša hčerka si je nakopala tako težko bolezen, da je še vedno priklenjena k postelji. Sedaj je Slavko predsednik prosvetnega društva in član drugih množičnih organizacij. Se vedno poje, režira in igra.

Jubilant je dosedaj že čez 120-krat nastopil na domačem odru, v Ljutomeru in drugod. Je mojster resnega in šaljivega žargona.

Njegovi vrstniki pri prosvetnem delu in prijatelji mu želijo, da bi v krogu svoje družine preživel še veliko srečnih let in da bi jih v Talijinem svetišču še mnogokrat učil in kratkočasil.

LENDAVA

Nedavno so bila dokončana dela pri napeljavi plinovoda v Pince, ki leže jugovzhodno od Lendave. Pince so šesta vas v lendavski občini, kjer ni potrebno misliti na drva, saj jih greje zemeljski plin.

Roditeljskega sestanka na osnovni šoli se je udeležilo predzadnjo nedeljo 150 ljudi. Število otrok na šoli je v primerjavi z lanskim naraslo za 50. Tako obiskuje lendavsko osnovno šolo 409 učencev, od tega 39 učencev madžarske manjšinske oddelke. Starši in vzgojitelji so se pomenili o številnih problemih, ki jih bodo v bodoče skupno reševali.

GRLAVA

Na Grlavi so bile v nedeljo sektorske gasilske vaje. Sodelovala so gasilska društva Bunčani, Banovci, Grlava in Krištanci-Salinci. Gasilci iz Verženja se tekem niso udeležili, kar potrjuje nediscipliniranost verženskih gasilcev.

Pri suhih vajah so bili najboljši gasilci iz Bunčan, nato pa gasilci iz Krištanec-Salinec. Pri mokrih vajah so se najbolje odrezali gasilci iz Grlave, zaostajali pa niso niti bunčanski niti banovski gasilci, dočim je gasilcem iz Krištanec-Salinec pri tej vaji odpovedala motorka, ki jo bo treba popraviti.

Dvajset let gasilstva v Trnju

Pred kratkim so v Trnju proslavili 20-letnico delovanja gasilskega društva. Proslava se je spremenila v pravi vaški praznik.

Večer poprej je 300 vaščanov krenilo z gorečimi bakljami k zadružnemu domu, kjer so zakurili velik kres. Zjutraj je bila budnica. Okrog 400 Trnjavčanov se je dopoldne na vaškem pokopališču spomnilo padlih članov. Na njihove grobove so položili več vencev, mladinka Anica Rousova je recitirala, pevski zbor pod vodstvom Glavačevega Stefa je zapel žalostinko, sodelovala pa je tudi domača godba.

Na popoldanski proslavi je bilo 80 gasilcev in okrog 400 vaščanov. Po pozdravnih nagovorih gasilskih voditeljev so prebrali društveno kroniko, pionirke so recitirale pesem »Mlada pionirka«, nastopil je Glavačev pevski zbor, mladenke pa so družno s člani zaplesale stari ples »trojka« in z njim navdušile zbrano občinstvo.

Na slavju so podelili priznanja najzaslužnejšim gasilcem.

Soboška kronika

ROJSTVA IN SMRTI

od 30. septembra do 6. oktobra 1956:

Rodile so: Katarina Horvat iz Črensovec, deklico; Ibolka Votek iz Ivanovec, deklico; Olga Džuban iz Ženkovec, dečka; Štefka Kuplen iz Poznanovec, dečka; Terezija Sinic iz Črnelavec, dečka; Marija Kövešj iz Rogaševec, dečka; Marija Smolkovič iz Radenc, dečka; Antonija Župančič iz Apač, dečka; Jelka Kuplen iz M. Sobote, dečka; Terezija Balažic iz Gomilic, dečka; Marjeta Škerget iz Dokležovja, dečka; Marija Škafar iz Odranec, dečka in Marija Ferenčak iz Lipe, deklico. Rodile so v soboški porodnišnici.

Doma je rodila: Marija Arvaj iz Bakovec, deklico.

Umrli so: Anica Vereš iz Rakičana, stara 2 meseca; Vilma Cipot iz Tišine, stara 52 let; Anton Flisar iz Ropoče, star 44 let in Rozalija Lončar iz M. Sobote, stara 74 let.

NESREČE IN NEZGODE

Z nožem, ki ga je imel v žepu, se je zabodel v prsa in se hudo ranil 26-letni Jožef Černi, čevljar iz Renkovec. Nesreča se je zgodila, ko se je pripognil, da bi pobral jabolko.

Prste na levi roki si je močno poškodoval 25-letni Anton Fajfar iz Polic, delavec na Vinogradniškem posestvu Radgona, ko je pri mletju jabolk po naključju vtaknil roke v zobčenik stroja.

Pogonski jermen motorja je zgrabil in vrgel ob tla 34-letnega mizarskega mojstra Ivana Mekiša iz Rogaševec, ko ga je mazal. Mekiš si je zlomil desno roko in dobil tudi druge poškodbe.

Z voza je padla 71-letna Apolonija Lazar iz Tropovec in si zlomila levo nogo nad kolenom.

Na spolzkem dvorišču je padla 70-letna Marija Rakuša, upokojenka z Jeruzalema in si zlomila nogo.

Tik ob vozu se je igrala 3-letna Hermina Černjavič iz Murskih Črncev. Ko so krave nenadoma potegnile voz, ji je šlo kolo čez nogo in jo zlomilo.

Roko si je zlomil 8-letni Marijan Horvat iz Odranec, ko je padel na domačem dvorišču.

Z drevesa je padel 8-letni Jožek Marinič iz Odranec in si zlomil desno nogo nad kolenom.

Iz prvega nadstropja je padel okrog osem metrov globoko na trdo dvorišče 7-letni Lojze Grmič iz M. Sobote in dobil na veliko srečo le manjše poškodbe.

Levo roko si je zlomila 15-letna Julika Bogdan iz Žitkovec, ko je padla z voza.

Pri padcu si je zlomila levo roko 60-letna Bara Baša iz M. Polane.

Z voza je padla in si zlomila levo roko 4-letna Mira Antalič iz Bakovec.

GORELO JE

28. septembra zvečer je nenadoma izbruhnil požar v gospodarskem poslopju posestnika Jožefa Cara iz Bodonec. Gospodarsko poslopje je popolnoma zgorelo, pri hiši pa ostrešje. Škoda je ocenjena na 80.000 dinarjev. Kako je ogenj nastal, ni znano, preiskava pa se nadaljuje.

NENAVADEN SAMOMOR

V zgodnjih jutranjih urah 28. septembra je 41-letna posestnica Š. H. iz Domanjševec naredila samomor na način, ki kaže, da je morala biti duševno zmedena. Na tnalu si je odsekala levo roko v zapestju, nato pa skočila v sosedov vodnjak. Odsekano roko je vzela s seboj v vodnjak, v katerem je utonila. Kmalu po obupnem dejanju jo je našel sosed. Pozneje so še ugotovili, da se je poprej s sekiro petkrat udarila po glavi; udarci pa niso povzročili smrti. Obupanka je prebolela več težkih bolezni in je zelo verjetno, da so jo posledice privedle v nerazsodnost.

TAT POD KLJUČEM

Koncem prejšnjega meseca so varnostni organi prijeli in spravili na varno že večkrat kaznovanega 30-letnega brezposelnega delavca Antona Turka iz Čepinec. Sredi septembra je pobegnil na Madžarsko, a so ga od tam že po nekaj dneh vrnili. Kaj kmalu nato je vlomil v domači vasi, drugi dan pa je v Soboti ukradel denarnico in kolo.

ŠPORTNE VESTI

Pomurska nogometna liga
Presenečenje:

RAKIČAN — NAFTA II 2:1

Tretje kolo Pomurske nogometne lige je prineslo presenečenja. Največje je prav gotovo zmaga Rakičana nad Nafto II na domačem igrišču (2:1). Rakičanci so se s požrtvovalno in borbeno igro uspešno zoperstavili tehnično boljšemu moštvu naftovcev in zato tudi — zmagali. Največji posel je opravila njihova zanesljiva obramba, pa tudi napadalna vrsta je bila tokrat precej učinkovita, čeprav je imela parkrat smolo. Splošna sodba je, da so Rakičanci v nedeljo zasluženo zmagali. — Trgovci so brez borbe oddali Ljutomerčanom obe tekmovalni točki in pripisali v slabo svoje bilance še tri gole. Kaže, da so nezanesljivo moštvo v ligi in da pač igrajo samo takrat, kadar se jim zljubi. Zato so tudi na zadnjem mestu. — Tudi igralci Turnišča so nadigrali svoje vrstnike Ledave in jih na soboškem igrišču zasluženo premagali (2:1).

STANJE PO III. KOLU

Rakičan	2	2	0	0	14:3	4
Nafta II	3	1	1	1	14:6	3
Sobota II	2	1	1	0	4:3	3
Ljutomer	1	1	0	0	3:0	2
Turnišče	2	1	0	1	3:3	2
Ledava	3	1	0	2	6:13	2
Trgovec	3	0	0	3	2:18	0

SLUŽBENE OBJAVE
„POMURSKE NOGOMETNE LIGE"

IV. KOLO — 14. OKTOBRA 1956

Nafta II — Ljutomer: Pričetek tekme ob 15,30. Sodi Hari, službujoči Šiftar.

Sobota II — Ledava: Pričetek tekme ob 15. uri. Sodi Flisar, službujoči Ivo Kardoš.

Turnišče — Rakičan: Pričetek tekme ob 14.30. Sodi Gerenčer, službujoči Klepec

Trgovec je prost..

Ali si že naročil
»SVET OB MURI«

Soboški šahisti
za občinski praznik

Šahisti občine Murska Sobota bodo sodelovali na občinskem prazniku. Šah. društvo je razpisalo več tekmovanj. V nedeljo bo velik moštveni brzoturnir v hotelu Zvezda ob 10. uri. Povabljena so vsa društva Pomurja. Soboško moštvo šteje 5 članov in dve rezervi. Prvo plasirano moštvo bo prejelo pokal, drugo in tretje pa diplome in darila. V sredo popoldne bo ob 15. uri v hotelu Zvezda brzoturnir posameznikov. Sodelujejo lahko tudi nečlani. Prijave sprejema tov. Andrejek v Tovarni perila. Do 17. pa traja desetdnevni mladinski turnir posameznikov M. Sobote. Bo pa tudi turnir srednjih in strokovnih šol. V četrtek bo pionirsko moštveno prvenstvo v hotelu Zvezda ob 10. uri. Sodelovali bodo pionirski odredi vse občine. V soboto pa bo simultanka.

TEKMOVANJA MED DIJAŠKO MLADINO

V minulem času je bilo na gimnaziji več tekmovanj.

V košarki sta se pomerila VII. in V. razred. Zmagal je VII. razred 92:23 (50:17). Ostale tekme so se končale takole: VII.:VI. 43:18 (20:11), VI.:V. 49:29 (21:17), VII.:VI. (+ IV.) 55:21 (45:12), ESŠ : VI. 37:46 (16:23) in abiturienti : Gimnazija 39:37 (20:20).

V povratnem odbojkarskem srečanju z abiturienti so zmagali ponovno gimnazijci 2:1 (15:12, 5:15 in 15:13). Prav tako pa je bil boljši tudi VI. razred v tekmi s V. razredom 2:1 (15:5, 14:16 in 15:11).

V namiznem tenisu beležimo prvo tekmovanje v novem šolskem letu z Obrtno-vajeniško šolo. Končni uspeh je 9:1 za Gimnazijo. Posamezne tekme so se končale tako: Roškar : Kolmanič 2:0 (22:20, 22:20), Miloševič : Turner 2:1 (13:21, 21:8, 21:8), Miholič Br. : Skafar 2:0 (21:11, 21:15), Miloševič : Kolmanič 2:1 (21:18, 19:21, 21:19), Roškar : Skafar 2:1 (19:21, 21:15, 27:25), Miholič : Turner 2:1 (18:21, 21:13, 21:13), Miloševič : Skafar 1:2 (11:21, 21:14, 18:21), Miholič : Kolmanič 2:0 (21:16, 21:15) in Roškar : Turner 2:1 (21:8, 17:21, 21:11).

-n

Okrajna gasilska zveza Murska Sobota

obvešča:

Sektorske vaje. V nedeljo, 14. t. m. ob 9 uri bodo sekt. vaje v PGD Radoslavci, ObGZ Ljutomer, isti dan ob 14. uri pa v Cezanjevcih, prav tako ObGZ Ljutomer.

Prireditve in proslave. V nedeljo, 14. t. m. ob 15. uri proslavlja PGD Vadarci 30-letnico obstoja. Isti dan priredi PGD Rožički vrh prevzem nove motorke, PGD Peskovci pa prevzema novi gas. dom. Vabimo okoliška društva, da se teh prireditev polnoštevilno udeleže.

Plačilo dolgov. Ponovno pozivamo vsa ona društva, ki še do danes niso poravnala svojih obveznosti pri ObGZ in OGZ, da to store nemudoma, sicer jim po 20. t. m. ukinemo podpore!

Iz pisarne OGZ

Obvestilo

Okrajna obrtna zbornica v M. Soboti obvešča vse privatne obrtnike na območju okraja M. Sobota, da bodo občinske obrtniške konference po spodaj objavljenem sporedu. Prosimo, da se udeleže konference vsi obrtniki. Na konferencah bomo v glavnem razpravljali o socialnem zavarovanju, zato prosimo, da prečita vsak obrtnik Pravila, ki so bila objavljena v Obrtniku, št. 17 z dne 17. sept. 1956.

Razpored konferenc

Videm ob Ščavnici, 22. X. ob 8. uri v gostilni Hojs;
G. Radgona, 22. X. ob 13. uri v zadružni dvorani;
Cankova, 23. X. ob 8. uri v gostilni Vogler;
Grad, 23. X. ob 13. uri v zadružnem domu;
Beltinci, 24. X. ob 8. uri v kinodvorani;
Martjanci, 24. X. ob 13. uri v občinski dvorani;
Lendava, 25. X. ob 9. uri v hotelu »Triglav«;
Ljutomer, 26. X. ob 9. uri v kinodvorani;
Petrovci, 27. X. ob 11. uri v gostilni Horvat;
Murska Sobota, 21. X. ob 9. uri v dvorani zbornice;
Za okolico M. Sobote 28. X. ob 9. uri v dvorani zbornice.

Okrajna obrtna zbornica

Izvleček iz zapisnika seje upravnega odbora zbornice bo objavljen v prihodnji številki.

Občinski ljudski odbor G. Radgona

PRODAJA 25 VINSKIH SODOV

dne 14. okt. ob 9. uri na javni dražbi za kinodvorano v G. Radgoni. Sodi so različne velikosti.

Kmetijsko posestvo OZZ Ljubljana, Stična, išče

KRAVARJA IN KRAVARICO

(najrajši zakonski par). Zaželjena daljša praksa v živinoreji. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po proizvodnji. Stanovanje preskrbljeno na posestvu. Ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve poslati najkasneje do 20. okt. na naslov: **Kmetijsko posestvo Stična na Dolenjskem, pošta Ivančna gorica.**

Občinski sindikalni svet M. Sobota razpisuje mesto

GLAVNE KUHARICE

v delavsko-uslužbenski restavraciji v M. Soboti. Nastop službe s 1. nov. 1956. Prošnje z življenjepisom, dokazilom o kvalifikaciji in dosedanji zaposlitvi je treba poslati Občinskemu sindikalnemu svetu M. Sobota.

Trgovsko podjetje na veliko **»Potrošnik«**, M. Sobota, išče ponudnike za izdelavo

LESENIH SODOV VSEH DIMENZIJ

Ponudbe poslati na gornji naslov.

V središču Prosenjakovec prodam

HISO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM

ter vsem orodjem. — Primerno za obrtnika! Terezija Janoth, Prosenjakovci.

ARONDIRANO DONOSNO POSESTVO, 4 km od Maribora, ob asfaltirani cesti, vseh kultur, možnost močne živinoreje, dober sadonosnik — nov nasad, takoj prodam zaradi selitve. Na poslopjih novo ostrešje. Resni interesenti naj se javijo takoj pri Lojzetu Frasu, Gačnik št. 2, pošta Pesnica. Avtobusna postaja: Pesniški dvor.

Tedenski koledar

Nedelja, 14. okt. — Nedeljko
Ponedeljek, 15. okt. — Terezija
Torek, 16. okt. — Jadviga
Sreda, 17. okt. — Mira
Četrtek, 18. okt. — Luka
Petek, 19. okt. — Etbin
Sobota, 20. okt. — Felicijan

KINO

MURSKA SOBOTA — od 12. do 14. okt. ameriški barvni film »Lepotica za milijon dinarjev«, od 16. do 18. okt. ameriški film »Sodnik Timberlin«.

LENDAVA — od 12. do 14. okt. ameriški film »Beneški tat«, 16. in 17. okt. švedski film »Tat ljubezni«, od 19. do 21. okt. ameriški film »Zaseda«.

ČEPINCI — 21. okt. angleški film »Cirkuški deček«.

RADENCI — 20. in 21. okt. ameriški barvni film »Beau Brumell«.

RADGONA — 17. in 18. okt. ameriški film »Borec«, 20. in 21. okt. ameriški film »Z vragom so trije«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 20. in 21. okt. slovenski film »Trenutki odločitve«, 24. okt. angleška drama »Očka vrni se«.

MALI OGLASI

REALITETNA AGENCIJA Maribor, POSLOVALNICA MURSKA SOBOTA, Titova 11 — posreduje prodajo in nakup vseh NEPREMIČNIN IN PREMIČNIN hitro in solidno, vsepovsod v FLRJ. Svojim strankam DELA POGODBE ter PRENOSE LASTNIŠTVA — vse BREZPLAČNO.

KUPIMO tudi KLAVIRJE, HARMONIJE in HARMONIKE. — Realitetna agencija, M. Sobota.

VELIKO BLAGAJNO »Wertheim«, prodam. Informacije: Skladišče slatine, M. Sobota.

PREKLIC. — Podpisana VIKTORIJA BATAGELJ preklicujem neresnične vesti o kraji drv, ki sem jih širila o tov. Avgustu Prazniku, organu LM Rogaševci in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Viktorija Batagelj.

HISO, na najbolj prometni točki v Ljutomeru, prikladno za obrtnika, prodam. — Naslov v upravi lista.

STAVBO, potrebno manjše prenoviteve, stanovanje primerno za dva upokojenca, prodam. Jožefa Pogruic, Ljutomer.

ARONDIRANO POSESTVO — 1 ha 70 a — z vsemi poslopji in gospodarskim inventarjem, v Slovenskih goricah, prodam. Informacije: Leopoldina Murko, Zavrh 84, pošta Voličina.

ISČEM DRUŽINO oziroma žensko, ki bi vzela v Mlajtincih v oskrbo žensko, staro 40 let. Plača po dogovoru. Stanovanje in hrana preskrbljena. Vprašati pri Štefanu Skrilcu, Mlajtinci št. 18, p. Martjanci.

HISO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM, v Puconcih št. 57, s posestvom ali brez, prodam. Plačilo na obroke. — Franc Prelog, Puconci 57.

ŠIVALNI STROJ, ženski, znamke »Köler« in DVODELNO OMARO, v dobrem stanju, prodam. Ivan Hidič, Ciril Metodova ul., M. Sobota. q

ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA sprejmem takoj. Hrana in stanovanje preskrbljeno. Ivan Bedič, čevljar, Stara ul., M. Sobota.

KLAVIRSKO HARMONIKO, 24 basov, dobro ohranjeno, prodam. Vprašati v Protituberkuloznem dispanzerju G. Radgona.

STANOVANJSKO HISO z gospodarskim poslopjem, velikim vrtom in lepim travnikom v M. Soboti prodam. — Karel Poredoš, M. Sobota, Gregorčičeva 38.

NALIVNO PERO »Pelikan« sem IZGUBILA v četrtek, 4. t. m. od Kroške ul. mimo osnovne šole do Trga Zmage. Najditelja, ki mi pero vrne na naslov: Zdenka Požar, Tajništvo za notranje zadeve M. Sobota, bom NAGRADILA.

LEPO POSESTVO S STANOVANJSKO HISO IN GOSPODARSKIM POSLOPJEM, s 4,50 ha zemlje vseh kultur, hišo, takoj vseljivo, pri G. Radgoni, ugodno proda Realitetna agencija M. Sobota, Titova 11.

3 VELIKE MIZE (pulte), primerne za obrtnika, prodam. Naslov v upravi lista.

MLIN S POSESTVOM, prodam zaradi starosti. Oglasite se pri lastnici mlina, Mariji Bračič, Ivanjševci, p. Ivanjci pri Radgoni.

Pomurski vestnik — Izdaja Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: M. Sobota, Trubarjev drevored 3/II. — Telefon 1-38 Uprava in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kocljeva ulica 7 — Tel. 53 — Naročnina: četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 641-T-600 v M. Soboti — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti.

Zahvala

onim, ki so lajšali trpljenje naši zlati sestri in teti

Rozaliji Lončar, roj. Titan

vdovi zidarskega mojstra

Posebej se zahvaljujemo dr. Vučaku za dolgoletno zdravljenje ter g. zdravnikom in osebju internega oddelka soboške bolnišnice. Iskrena zahvala družini Štefana Gomboša, ki nam je v težkih urah stala ob strani. Posebna hvala pevkam in vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti.

Žalujoča sestra Alojzija
in nečakinja Zlata Rojc

ANTIBIOTIKI - revolucionarji v zdravilstvu

Antibiotiki so prinesli v medicino pravo revolucijo. Delujejo že v slabih koncentracijah, zaustavljajo razmnoževanje in preprečujejo obstoj ene ali več vrst mikroorganizmov.

Posebno zaželeni so antibiotiki, ki niso strupeni za mnogocelične živali in rastline, toda nestrupenost ni pogoj, da jih ne bi šteli med antibiotike, če seveda imajo svoje značilnosti.

Antibiotike ustvarjajo rastline in živali. Nobena vrsta zdravil ni tako uspešno pomagala zdravniku pri zdravljenju bolnika kot prav antibiotiki. Leta 1942. še ni bilo niti toliko penicilina, da bi mogli zdraviti vsaj enega bolnika. Že leta 1944 pa ga je bilo toliko, da so mogli zdraviti z njim vse zavezniške vojake. Leta 1950 so ga proizvedli že 16 trilijonov enot. Tako hitro je napredovala tudi proizvodnja streptomicina (leta 1950 je osem ameriških tovarn proizvedlo mesečno 8 milijonov gramov tega odličnega zdravila). Tudi aureomicin, kloramfenikol in bacitracin proizvajajo v velikih množinah za ves svet.

Penicilin je leta 1929. odkril znanstvenik Fleming, toda šele leta 1938 so se spomnili, da bi bil koristen za vojsko, za ranjence in bolnike. Leta 1942. so ustanovili prve tovarne za penicilin. Te tovarne so predhodniki za druge antibiotike.

Od 150 antibiotikov — kolikor so jih našli dosedaj — je le nekaj primernih za človeško zdravilo. Drugi so namreč strupeni.

Antibiotike proizvajajo v različnih deželah in jim dajejo tudi svoja imena. Antibiotik v Franciji se spričo tega drugače imenuje kot v Italiji ali ZDA. Preden jih pošljejo na trg, jih preizkusijo državne ustanove, če ustrezajo svojemu namenu.

Proizvodnjo penicilina, ki ga pridobivajo iz kulture neke glivice, a uničuje bakterije, ki povzročajo gnojenje (vnetje možganske mrene, gnojenje ran, porodniška mrzlica, vnetje pljuč itd.), smo osvojili tudi v naši državi.

NOV APARAT ZA UGOTAVLJANJE RAKA

»Rakaste celice je mogoče uničevati z radijskimi žarki alfa samo takrat, kadar jih bombardiramo v nasprotni smeri od gibanja kozmičnih žarkov (helija). Če je obsevanje istosmerno, učinka ni in se rak še hitreje razvija« je dejal mladi inženir Vitomir Mrdjanin iz Jajca, ko je predložil Zveznemu uradu za patente v Beogradu zelo preprost aparat, ki bo znatno pripomogel k uspešnejšemu zdravljenju raka, če se bo — kar domnevajo — obnesel pri poskusih.

Z novim aparatom bi ugotavljali, kje je potrebno obsevati rakasta tkiva, da bo zdravljenje v resnici uspešno. Precizni galvanometer na igli — glavni sestavni del aparata — natančno kaže gibanje žarkov.

Kakor meni ing. Mrdjanin, ni rak nič drugega kot koncentrirana statična elektrika, ki s svojimi žarki influentno vpliva na človeški organizem.

Najprej bodo vrednost njegove iznajdbe preizkusili na beograjski medicinski fakulteti, pri poskusih pa bo verjetno sodeloval tudi atomski institut v Vinči.

Raka je namreč mogoče uspešno zdraviti samo z radijskim obsevanjem in s kirurškimi posegi. Važno pri tem pa je, da pride bolnik pravočasno k zdravniku in da se obsevanje prične na pravem mestu. K slednjemu pa naj bi pripomogel nov aparat ing. Mrdjanina.

RITA HAYWORTH

Tudi naši filmski obiskovalci dobro poznajo znano ameriško filmsko igralko Rito Hayworth. Na sliki: v filmu »Saloma«.

Pol milijona Nemcev s tujimi imeni

V Zapadni Nemčiji živi okrog pol milijona ljudi pod tujimi in povsem izmišljenimi imeni. Imajo ponarejene dokumente. Letno zapro do tri tisoč takih ljudi, vendar pa policija v mnogih primerih ne more ugotoviti njihovega pravega imena.

Zaslišanja na policiji pa so kljub temu večkrat neugodna za prizadete. Če se na primer pojavi na policiji begunec in trdi, da je doma iz Königsberga ali Dresdena, a je izgubil legitimacijo, ga začnejo natančno izpraševati. Vse pa se se še bolj zaplete, če izroči prijavljena oseba policiji ponarejene dokumente, ki so bili izdani na izmišljeno ime v prvih povojnih letih, ko ni v Zahodni Nemčiji nihče zahteval natančnejših izjav in dokazov.

Med ilegalci je seveda tudi precej kriminalcev, tatov in drugih ljudi, ki so spretno izkoristili povojno zmešnjavo v premagani Nemčiji. V posebni kategoriji so takoimenovani »zakonski ilegalci« — zakonci, ki jih je vojna ločila, a so se pozneje poročili pod drugimi imeni.

Več kot pol teh ljudi bi si lahko brez posledic nadelo prejšnje ime. Toda: ne bojijo se več obtožb sodišč zaradi sodelovanja z nacizmom ali vojnih zločinov (po 1948. letu je tudi to prišlo iz »mode«), marveč prevelikih administrativnih stroškov in posledic zaradi prikrivanja starega imena.

Mlin na Muri, ki ga je ljudska oblast zaščitila kot spomenik materialne kulture

TITO - majhen planet v vsemirju

Asteroidi ali planetoidi se imenujejo mali planeti, ki se gibljejo okrog Sonca, večinoma v praznem prostoru med Marsom in Jupitrom.

Prvi asteroid Ceres, ki je tudi največji med svojimi vrstniki, saj znaša njegov premer 770 km, je odkril na dan Novega leta 1801 astronom Piazzi. Dosedaj so odkrili 1.500 takih planetov. Okoli Sonca prepotujejo v 2 do 9 letih. Zemlji se je dosedaj najbolj približal Hermes — na 600.000 km, lahko pa bi se približal celo do 353.000 km.

Ko so pri nas v Zagrebu ustanovili zvezdarno, je tedaj odkriti asteroid dobil ime Croatia. Beograjska zvezdarna pa je tudi po zadnji vojni odkrila nekaj planetoidov, od katerih je eden dobil ime Tito.

METEORSKI PRAH - POVZROČITELJ MOČNEGA DEŽEVJA?

»Struje meteorskega prahu, skozi katere zemlja redno potuje, verjetno povzročajo močno deževje v določenih letnih obdobjih po vsem svetu« je v Sydneyu izjavil dr. E. G. Bowen, šef radiofizičnega oddelka Avstralske organizacije za znanstvena in industrijska raziskovanja.

Domneve so potrdili poskusi, ki so jih dr. Bowen in njegovi kolegi opravili v Avstraliji in drugih deželah. Znanstveniki so ugotovili, da je po vsem svetu bilo v dolgi verigi let mnogo močnejše deževje ob določenih koledarskih datumih in da je do močnejšega deževja prišlo točno 30 dni po gibanju zemlje skozi struje meteorskega prahu. Kaže, da bo imela ta teorija velik vpliv na bodoča meteorološka predvidevanja.

Dr. Bowen je tudi rekel, da skuša njegova organizacija povezati sestav zamrzujočih jeder v atmosferi zemlje s strujami meteorskega prahu. Strokovnjaki menijo, da struje meteorskega prahu ustvarjajo zamrzujoča jedra, katerih rezultati so veliki oblaki in močne padavine. Znani pa so tudi drugi izvori zamrzujočih jeder v atmosferi.

Teorijo o morebitnem vplivu meteorjev na vreme so začeli temeljito proučevati. Nadaljnja raziskovanja in dognanja, ki bi potrdila to domnevo, bodo še bolj odprla pot k umetnemu ustvarjanju dežja.

V desetih dneh na Luno

Da bo mogoče v 240 urah (10 dneh) priti na Luno in se vrniti nazaj na Zemljo, je matematično dokazal sovjetski znanstvenik prof. Čobotarov.

Po njegovem mnenju ni težko odstraniti glavne težave za medplanetarne polete — preskrbovanje rakete z gorivom. Gorivo bi potrebovali samo dotlej, dokler ne bi raketa dosegla hitrosti 7 km, potem pa bi se sama premikala zaradi gravitacijskih (težnostnih) sil Zemlje, Meseca in Sonca. Težnostne sile bi gnale raketo 400.000 km daleč.

Do Lune je »samo« 384 tisoč km, zato bi raketa lahko dosegla ta satelit (spremljevalec Zemlje), ga obkrožila in se vrnila nazaj. Posadka bi lahko opazovala tudi tisto polovico Lune, ki je ne vidimo z našega planeta.

POLKA SPET V MODI

Stara poskočna polka, ki je bila v posebnih časteh pri naših starih mamicah, je spet v modi. Mladina v Ameriki posveča temu staremu plesu toliko pozornosti, da prinašajo televizijske postaje vsak teden polurne oddaje z nazornimi vajami polke.

V takih kupolah peko lončarji svoje izdelke

Kmečka ženica pri trlici. O, da bi le bilo dosti lanu!

PEČENKA V TRIDESETIH SEKUNDAH

V Ameriki in Zahodni Nemčiji prodajajo poseben električni aparat »Radar-Grill«, kar pomeni po naše radarski raženj.

Z njim spečejo pečenko kar na krožniku — v tridesetih sekundah. Žarki iz naprave prodirajo skozi jedila, jih segrevajo in pečejo. Pri segrevanju ali pečenju pa ni potrebno dodajati masti ali vode, kajti zunanja površina ni nikoli zapečena.

HLADNOKRVNOST PRED PORODOM

»Pridni bodite, neko opravilo imam,« je rekla svojim učencem učiteljica Sandra Fendrih iz New Yorka in zatem odšla v sosednjo sobo, kjer je takoj porodila otroka.

Njenemu možu, ki je tudi učitelj, pa je ob tej novici postalo slabo.

NAJDALJŠA VRV

Neka ameriška tovarna je izdelala najdaljšo vrv na svetu. Dolga je osem kilometrov in je narejena iz nylona. Uporabljali jo bodo na ladji »Calypso«, s katero raziskujejo morske globine vzdolž zahodnoafriške obale.

PETORČKI SO REDKI

S posebno anketo, ki so jo razpisali v 18 državah, so ugotovili, da odpade na 80 novorojenčkov po en par dvojčkov, na 6.400 eni trojčki, na 512.000 eni četvorčki in na 40 milijonov 960.000 eni petorčki.

Največ dvojčkov se rodi na Danskem, Norveškem, v ZDA, Italiji, Grčiji in Kolumbiji. Tudi trojčki so najbolj pogosti na Danskem.

Dvojčki pa tudi niso prave »zvezde« v Pomurju.

VRATA V INDIJO

Sprehajal sem se torej med temi ljudmi kakor na razstavi umetnin. Pogledoval sem otožne Indijke in ugibal, kako zavijajo toliko tanke svile okrog telesa in morda sem bil preveč brezobziren. Lepe boginje s te žive indijske freske so me poprek pogledovale, obrazi njihovih zakonskih tovarišev pa so bili še strožji.

Niti sam ne vem, koliko časa bi se vrtel v tem začaranem krogu (vsega je kriv prekrasni indijski sončni zahod), če me ne bi poklicni turistični vodič prekinil v pesniškem doživljanju.

— Poglejte, mister, tale hotel je narobe zgrajen!

Pogledal sem veliko, rumeno poslopje anglomogulske arhitekture na levi strani slavoloka zmage. Streha je bila na svojem mestu, tudi temelji so bili tam, kjer jih postavljajo. Pomislil sem — kaj če v Indiji gradijo streho v pritličju?

— Hotel se imenuje Tadž Mahal — je nadaljeval turistični profesionalec — a to, kar vidite na obali, je pravzaprav zadnja fasada poslopja!

Potem je v hitrem »turističnem žargonu« navajal nadaljnje podatke, iz katerih je sledilo, da je arhitekt Tadž Mahala (neki mladi Indijec) gradbenikom zapustil načrt hotela in se odpravil na daljno potovanje. Ko se je vrnil, je že z ladje v strašnem zaprepaščenju spoznal, da je hotel obrnjen čisto drugače, kakor je predvideval.

— Arhitekt se je ubil, hotel pa zaradi te svoje znamenitosti računa najdraže v Bombayu! — je končal indijski spremljevalec in me kot radovednega dečka povedel v mračni labirint ulic tromilijonskega Bombaya.

VI. BOMBAYSKA ULICA

Pričnimo na začetku, je rekel ugledni pisatelj Čapek, rekli so še nekateri drugi, tako da sem se še jaz odločil, da si izposodim začetek. Pravijo, da se povsod na svetu življenje pričenja na ulici, v Indiji pa se na ulici pričenja in — končuje. Po ulici hodijo, na ulici jedo, trgujejo, molijo boga, si strižejo lase in spijo. Teh šest reči je že po naravi enostavnemu Indijcu dovolj za vse življenje.

Ko sem blodil po indijski ulici, sem kmalu postal zanimivost, ker sem bil eden redkih pešcev, ki uporabljajo pločnik.

Fadil Hadžič:

BUDHA ME JE LEPO SPREJEL

6 ***Potopis slučajnega pomorščaka***

Spoznal sem napako in se pričel motati med avtomobili. Pokazalo se je, da je to zelo zanimivo, ker se številni taksiji izogibajo in pri tem brezplačno vidite akrobatske umetnosti.

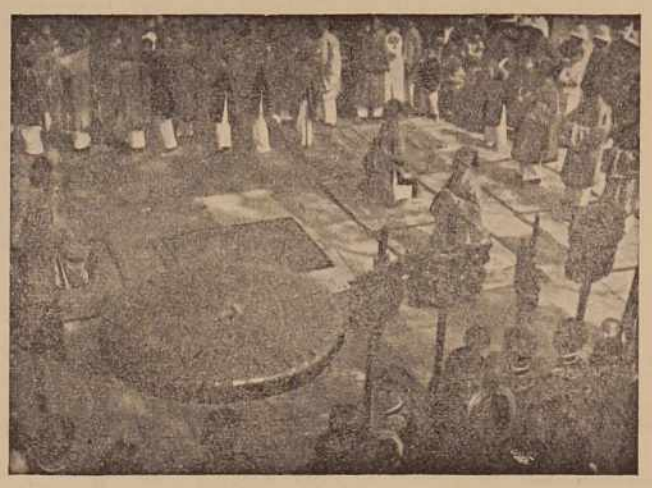

Bombayski pešec, ki ima več prakse v tem, se potegne izpod koles, z rameni čisti blatnike — in pri tem je še toliko skromen, da ga številka avtomobila niti ne zanima, čeprav mu je tako izvedenski obrisal prah z bokov. Vendar pločnik za pešce kljub temu ne ostane neizkoriščen. Podnevi prodajajo na njem različno sadje, robo in kolače, ponoči pa spijo. Pretresljivi so prizori, ko prične sonce zahajati. Trgovine se počasi zapirajo in robo spravljajo v hiše, na pločnikih pa si tretjina prebivalcev prične pripravljati nočna ležišča. Indijec, ki je brez stanovanja, si pri najbližji vodovodni pipi umije noge in glavo (opazoval sem nekoga, ki se je celo čisto nag milil sredi mesta), potem pa na drobni krpi blaga zaspi. Pogosto spijo v dvoje in preden ležejo, se z rokami, uprtimi ob komolce naslanjajo na tla; da bi se jim pričelo dremati, se dolgo pogovarjajo. Ko se napolni pločnik in različna stopnišča, zapozneli prenočevalci poležejo tudi prav na cesto, vendar nekoliko bliže pločniku, da jih vsaj ponoči ne bi povozili avtomobili. Okrog teh kilometrskih spalnic dolgo v noč gori v pločevinastih kanglah, v katerih cestni prodajalci pečejo koruzo in jo prodajajo pred spanjem meščanom brez strehe nad glavo. Ko ležejo še ti prodajalci koruze poleg svojih odjemalcev ob ugaslih kanglah, nastopi mirna bombayska noč, rešena kričanja in gneče.

Preplašil sem se, ko sem na cestah zagledal krvave sledove. Menil sem (obložen z evropskimi predsodki), da gre spet za kakšen neuspeli fakirski poskus, ko so prebodenega fakirja spravili v bolnišnico. Toda ni bilo to. Rdeči krvavi madeži izvirajo od tako imenovanega pana, lista za žvečenje, ki ga prodajajo na vsakem koraku in s katerim je pokrit asfalt. Prodajalci pana mešajo kakor indijanski mazači prekrižanih nog svoje droge in jih prodajajo zeleno zavite mimoidočim. Ure in ure žveči to Indijec in ko obarva vsa usta rdeče, izpljuje ostanke — in od tega ostanejo na pločniku rdeči madeži. Vsa sreča. Vsa sreča, da pomorščaku ni treba osebno preskušati vsega, kar tukaj opisuje, ker bi se sicer odpovedal marsikateri podrobnosti. Če upoštevate, da porablja Indijec listje za žvečenje tako kot Evropejec cigarete, lahko dobite sliko ogromne rdeče preproge, pretkane z bacili.

Na bombayski ulici lahko vidite tudi policaje. Oblečeni so v modre suknje in kratke hlače, v roki pa nosijo meter dolge bambusove palice. Te debele palice so indijski nadomestek za gumijevko, vendar so veliko uspešnejše in dalje časa se jih spominja, kdor pride z njimi v globlji stik.